

Barcelona ens entén?

BCN

pels Drets
Humans

// INVENTARI SOBRE LES POLÍTIQUES
ADREÇADES A LA COMUNITAT LGTB

//INVENTARI SOBRE
LES POLÍTIQUES
ADREÇADES A LA
COMUNITAT LGTB

15 de setembre de 2009

ESPAI () PÚBLIC S.L.

Coordinació:
Xavier Tort i Casals

MESURA DE GOVERN SOBRE EL PLA MUNICIPAL PER AL COL·LECTIU LÈSBIC , GAI, BISEXUAL I TRANSSEXUAL	4
INVENTARI SOBRE LES POLÍTIQUES ADREÇADES A LA COMUNITAT LGTB	20
METODOLOGIA I DOCUMENTACIÓ	20
Metodologia de treball	20
Documents que componen l'inventari	22
Estructura de l'inventari	22
EIXOS D'ACTUACIÓ	23
Relació	23
Reconeixement i normalització	23
Suport a les accions i serveis que realitzen les associacions	24
L'actuació des del propi Ajuntament	24
COL·LECTIU PER COL·LECTIU	25
Gais	25
Lesbianes	25
Bisexuals	25
Transsexuals	26
ÀREA PER ÀREA	26
Gerència Municipal	26
Habitatge	26
Gerència d'Acció Social i Ciutadania	28
Acció social	28
Participació social	31
Gent gran	36
Drets civils	37
Organismes relacionats amb la Gerència	44
Persones amb discapacitat	44
Salut pública	44
Gerència d'Educació, Cultura i Benestar	52
Dona	52
Joventut	56

Usos del temps i conciliació de la vida personal, familiar i laboral	54
Participació ciutadana	55
Cooperació internacional	59
Immigració	60
Instituts relacionats	62
Educació	62
Esports	66
Cultura	67
Gerència de Finances	68
Hisenda	68
Gerència d'Urbanisme i Infraestructures	70
Comissió de Patrimoni Artístic	70
Gerència de Serveis de Medi Ambient	71
Àrea de Medi Ambient	71
Gerència de Prevenció, Seguretat i Mobilitat	72
Prevenció i seguretat	72
Gerència de Promoció Econòmica	74
Comerç i mercats municipals	74
Turisme	74
Ocupació	77
Gerència de Recursos Humans i Organització	78
Funció pública	78
Gerència de Serveis Generals i Coordinació Territorial.....	80
Presidència i relacions institucionals	80
Relacions internacionals.....	81
Comunicació municipal	82
Direcció de Serveis de Relacions Ciutadanes i Institucionals.....	84
Llicències i inspecció	85
Districtes	86

// Introducció

Les ciutats han esdevingut al llarg de la seva història espais de llibertat per a totes aquelles persones oprimides per les circumstàncies més diverses. Aquí han vingut a cercar treball, oportunitats i nous projectes vitals homes i dones que, en els seus llocs d'origen, no podien desenvolupar en plenitud la seva vida.

Les persones atretes per persones del mateix sexe i les persones transsexuals han patit al llarg dels segles l'opressió de la societat, que les ha blasmat en diferents èpoques com a perverses, pecadores, malaltes o bé perilloses socialment. Els sistemes urbans i les ciutats han significat també al llarg dels segles espais de llibertat i tolerància per a aquestes persones. La ciutat de Barcelona ha estat i és encara un d'aquests espais d'emancipació.

El govern de la ciutat, l'Ajuntament, ha participat en algunes èpoques encara recents en l'opressió i la persecució de les persones homosexuals. Tanmateix, a partir de l'adveniment dels ajuntaments democràtics, l'Ajuntament de Barcelona s'ha destacat pel creixent recolzament tant a les persones com als col·lectius que treballen per l'acceptació de les persones transsexuals, lesbianes, gais i bisexuals.

Així, el 1995 es crea la Regidoria de Drets Civils i, tres anys més tard, l'Oficina per la No Discriminació, pionera a Europa com a organisme d'àmbit municipal orientat vers la defensa dels drets de la ciutadania, atenent especialment els col·lectius discriminats per raó de sexe i d'orientació sexual, salut física i mental i edat de la ciutat de Barcelona.

El 2004 es crea el Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals, òrgan consultiu de participació sectorial i plataforma estable de debat amb el fi de fomentar la igualtat de drets, les llibertats i el reconeixement social dels gais, les lesbianes i els homes i les dones bisexuals i transsexuals.

A partir del 2007, el Programa Municipal per al Col·lectiu LGTB treballa amb els objectius de reforçar el moviment associatiu, visualitzar la presència del col·lectiu LGTB en tots els àmbits de la vida de la ciutat i lluitar contra els prejudicis i la discriminació.

El Pla d'Actuació Municipal (PAM) 2008-2011 inclou com a missió de la Regidoria de Drets Civils definir, impulsar i gestionar les polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona en matèria de promoció, defensa i garantia dels drets de ciutadania, des de les competències pròpies del govern local i en coordinació amb les diverses àrees, instituts i empreses municipals per tal que la ciutadania conegui els seus drets i les seves responsabilitats i els pugui exercir amb llibertat i eficàcia.

L'objectiu primer de la Regidoria de Drets Civils al PAM inclou la mesura de reforçar i potenciar el Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals, elaborant, amb la participació d'aquest Consell, i en el marc d'un procés participatiu, el Pla Municipal per al Col·lectiu Lesbià, Gai, Bisexual i Transsexual.

Aquesta Mesura de Govern proposa iniciar els treballs de confecció del Pla Municipal per al Col·lectiu Lesbià, Gai, Bisexual i Transsexual com a conjunt de polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona per promoure, defensar i garantir els drets de ciutadania de gais, lesbianes, bisexuals i transsexuals de la ciutat de Barcelona, des de les competències pròpies del govern local, coordinant les polítiques de les diverses àrees, sectors, instituts i empreses municipals dirigides a aquest col·lectiu.

/ El moviment gai

A principis del segle XX hi va haver a Europa, concretament a Alemanya, un moviment agrupat a l'entorn del Comitè Científic i Humanitari que lluitava per la despenalització de l'homosexualitat. Tot i que la majoria de membres eren homes, també agrupava dones atretes per altres dones. El nazisme va posar fi a aquest intent emancipatori: milers d'homes i de dones homosexuals van ser empresonats o deportats als camps d'extermini; ells, marcats amb un triangle rosa, i elles, amb un triangle negre. Aquest fet va formar part també de l'Holocaust, però és una part habitualment oblidada per tothom. Així fou literalment exterminada la primera generació del moviment homosexual a Europa.

Entre els anys cinquanta i seixanta, en el marc de la il·legalitat i el rebuig social, va aparèixer la segona xarxa clandestina de grups, que s'autoanomenaven "homòfils". Aquesta segona generació va progressar especialment al nord d'Europa i als Estats Units.

L'Informe *Kinsey* sobre la sexualitat va aixecar un gran escàndol després de la seva publicació l'any 1948 als Estats Units. Alfred Kinsey va establir un *contínuum* de la sexualitat humana, que va de l'homosexualitat a l'heterosexualitat, i que els individus van recorrent al llarg de la seva vida de manera dinàmica. Aquest informe xifra en un 30% les persones que han tingut alguna experiència homosexual satisfactòria al llarg de la seva vida, mentre que un 10% tindrien una sexualitat preferentment homosexual, i entre un 4 i un 7%, exclusivament homosexual. En paraules de l'antropòloga Olga Viñuales, l'*Informe Kinsey* demostraria que "amb la sexualitat passa el mateix que amb la gana, és una necessitat universal que es pot satisfer de maneres diferents"¹. Els resultats de l'informe foren desacreditats i atacats per l'*establishment* de l'època, ja que qüestionava la visió tradicional heterosexual de la sexualitat humana. Tanmateix, l'Associació Americana d'Estadística va validar la metodologia emprada i l'any 1979 es va repetir l'estudi, amb els mateixos resultats. Entre 1947 i 1995 es van realitzar en el món una vintena d'estudis per determinar els percentatges d'homosexualitat a la societat, amb resultats diversos, per damunt i per sota dels resultats de Kinsey, però que en tot cas van constatar la diversitat sexual humana. Un dels estudis més recents, anomenat *Kinsey Corroborated*, fou realitzat al Canadà l'any 2000 amb un resultat d'un 13% de la població masculina preferentment homosexual. En tots els estudis realitzats, l'homosexualitat femenina sempre ha aparegut en percentatges més baixos que la masculina.²

Aquestes i moltes altres contribucions es troben en la base de la tercera generació del moviment homosexual, el qual, a més, beu de les fonts ideològiques del feminisme i de les revoltes contra la

¹ Olga VIÑUALES, *Lesbofobia*. Bellaterra: Barcelona, 2002, p.30 (traducció de l'autor).

² Juan A. HERRERO BRASAS, *La sociedad gay. Una invisible minoría*. Foca: Madrid, 2001.

guerra del Vietnam i contra el racisme als Estats Units, i recull l'esperit antiautoritari del maig francès de 1968.

La matinada del 28 de juny de 1969, ja fa 40 anys, va començar en el bar Stonewall Inn, del Greenwich Village de Nova York, el que més tard es va conèixer com a "revolta gai". Aquell dia va ser la primera vegada que els homosexuals van començar a abandonar el paper de víctimes i es van enfrontar a les forces policials corruptes que feien contínues batudes immotivades en aquest local.

Aquest fet va significar l'inici del moviment d'alliberament amb la creació del *Gay Liberation Front*, que va prendre la versió anglesa de la paraula d'origen provençal gai per denominar els homosexuals que es reconeixien com a tals i lluitaven pels seus drets. Aquest moviment renovat no partia de demanar a la societat que permetés a les persones homosexuals acomodar-se discretament a les normes i ser tolerats, sinó que reclamava la transformació social i el ple respecte dels drets de les lesbianes, els gais i els i les transsexuals com a iguals a la resta de la ciutadania. L'orgull gai i lesbià va aparèixer com una forma d'expressió de l'afirmació, l'autoacceptació i la voluntat de transformar el sexisme que hi ha al rerefons de l'homofòbia i la transfòbia. Bastants anys més tard s'afegiria el reconeixement de les persones bisexuals, creant les sigles LGTB. Amb aquesta divisa, poc després es van organitzar a Nova York i a d'altres ciutats dels Estats Units manifestacions commemoratives dels fets de l'Stonewall. A més, celebraven la llibertat de reunió als bars, dels quals la policia es va anar retirant progressivament, el que va significar la primera victòria del nou moviment. Les idees del *Gay Liberation Front* es van estendre pels Estats Units i van saltar a Europa occidental, amb la qual cosa es van renovar els grups existents i se'n van crear de nous. Era una generació jove, acompanyada del moviment *hippy*, que no es volia recloure en els locals de trobada guanyats i que volia fer una nova revolució en un món dividit en blocs armats.

El corrent d'alliberament gai va arribar a la nostra ciutat dos anys més tard, el 1971, amb la fundació del *Movimiento Español de Liberación Homosexual* (MELH), que, encapçalat per Armand de Fluvià, actuava clandestinament i mantenia plantejaments homòfils.

L'any 1973 l'Associació de Psiquiatria Americana va eliminar l'homosexualitat del seu catàleg de malalties mentals, de referència a tot el món. Tot i això, uns anys més tard, el 1980, va introduir el diagnòstic de transsexualitat (que el 1994 prendria el nom de "trastorn d'identitat de gènere"), de forma que encara actualment la transsexualitat es troba patologitzada.

El 1975, després de la mort a Espanya del dictador i amb l'empenta dels moviments socials d'oposició al franquisme, el MELH va esdevenir el Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC), que va concloure la seva constitució al gener de 1977. El FAGC, que va ser un punt de referència per al moviment gai de la resta de l'Estat, va arribar a tenir més de dos-cents militants entre 1976 i 1978, dividits en 13 Grups d'Acció Territorial, la majoria per barris de Barcelona i algunes comarques, que es reunien discretament a domicilis particulars.

L'àmbit en què es va desenvolupar l'acció d'aquest grup d'avantguarda durant els primers anys de la democràcia presenta una sèrie de constants positives que s'han de prendre en consideració. La

societat es va decantar amb curiositat i simpatia per tot allò que havia estat prohibit sota el franquisme. D'una manera especial, els mitjans de comunicació van tenir un paper difusor fonamental que ha perdurat fins al present. La sortida de la clandestinitat del FAGC al mateix temps que els partits polítics i els sindicats, va fer que la lluita de gais i lesbianes es veiés com a natural, i els periodistes se'n feien ressò quotidianament. El FAGC va rebre un enorme suport per part d'entitats i partits polítics.³

Un estudi d'opinió de l'època, publicat per la revista *Guadiana* l'agost de 1975, donava com a resultats que un 83% dels enquestats eren partidaris de fer desaparèixer l'homosexualitat de la societat, i que un 80% recolzaria una llei contra l'homosexualitat. Vint anys més tard, un estudi del Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) reflexa que tres de cada quatre espanyols accepta les parelles de fet homosexuals; un 57%, el matrimoni homosexual, i un 35%, l'adopció per part de parelles del mateix sexe. El 1999, el mateix CIS publica un altre estudi en què un 54% de la població no considera l'homosexualitat com una conducta reprovable, enfront d'un 36% que creu el contrari. El canvi de la percepció social de l'homosexualitat, doncs, és un dels resultats de molts anys de lluita del moviment gai en el nostre país.⁴

/ Les organitzacions de dones i homes transsexuals

El 1991, l'assassinat de la transsexual Sònia per un grup d'*skinheads* al Parc de la Ciutadella de Barcelona i la repressió policíaca contra les prostitutes en el context de la Barcelona preolímpica van fer que un grup de dones transsexuals es plantejessin la necessitat d'organitzar-se. Fruit d'això va néixer la primera organització transsexual catalana: el Col·lectiu de Transsexuals de Catalunya (CTC).

Els primers dos anys, el CTC es va dedicar a denunciar les discriminacions que patien. Més tard va fer un gir cap a l'elaboració de demandes en positiu estructurades en tres eixos: legal (reconeixement legal de la identitat de gènere sense necessitat d'operació genital), sanitari (cobertura de l'operació, revisions, hormonació...) i contra la discriminació laboral.

La presència de transsexuals masculins a l'associació va anar augmentant fins que el 2000 es va establir un grup prou nombrós per organitzar-se de forma independent: el Grup de Transsexuals Masculins de Barcelona (GTMB)⁵. A partir del 2007, han sorgit altres associacions de persones transsexuals que s'han especialitzat en diferents aspectes i amb posicionaments polítics diversos. Recentment, el 2007, ha aparegut amb força l'activisme transgènere, amb la Guerrilla Travolaka i la Xarxa d'Acció Trans-Intersex al capdavant, que ha qüestionat la necessitat de l'operació de canvi de sexe i la reproducció dels rols de gènere, i ha denunciat la psiquiatrització de les persones transsexuals mitjançant l'anomenat "trastorn d'identitat de gènere".

³ Fins aquí el text s'ha inspirat en Jordi PETIT, *De la Llei sobre Perillositat i Rehabilitació Social a l'esclat del VIH/Sida*. A José Benito ERES RIGUEIRA i Carlos VILLAGRASA ALCAIDE (coord.), *Homosexuals i transsexuals: els altres represaliats i discriminats del franquisme, des de la memòria històrica*. Edicions Bellaterra: Barcelona, 2008, p.153 i ss.

⁴ Jordi PETIT, *25 años más*. Icaria editorial: Barcelona, 2003, p.17 i ss.

⁵ Gerard COLL PLANAS, *El moviment lèsbic i gai català: una proposta analítica de posicions polítiques*. Memòria de recerca, Universitat Autònoma de Barcelona, edició privada, pp. 101 i ss.

// Antecedents

/ Els organismes internacionals

El 13 de juliol de 1981, la Comissió de qüestions socials i de la salut del Consell d'Europa va presentar i exposar públicament un informe sobre la discriminació envers les persones homosexuals, acompanyat d'un projecte de recomanació i d'un projecte de resolució, que foren aprovats el dia 1 d'octubre de 1981.

La recomanació constata que, malgrat alguns esforços i les noves legislacions dels darrers anys, les persones homosexuals segueixen patint discriminacions i, a vegades, opressió. Proclama el dret a l'autodeterminació sexual i demana abolir les lleis i les pràctiques contra els actes homosexuals. Demana aplicar la mateixa edat mínima de consentiment per als actes homosexuals i heterosexuals. Invita els governs dels estats membres a suprimir les discriminacions contra les persones homosexuals i a respectar els seus drets de ciutadania. D'entre aquests destaca el dret d'igualtat de tracte de les persones homosexuals pel que fa a la feina, a la remuneració i a la seguretat social. Demana també la interrupció de tot tractament o recerca mèdica obligatòria destinada a modificar les inclinacions sexuals dels adults, i la garantia que la tutela, el dret de visita i d'allotjament dels fills no siguin limitats als pares per la sola raó de la tendència homosexual d'un dels dos. Finalment, demana als directors de presons i a les autoritats públiques que demostrin que vetllen contra el risc de violació, d'actes de violència o de delictes sexuals a les presons. Aquesta recomanació és el primer reconeixement públic per part d'un organisme internacional del dret a ser homosexual i a no patir discriminacions per aquesta raó.

La resolució, aprovada el mateix dia, afirma que la consideració de l'homosexualitat, tant masculina com femenina, com una forma de trastorn mental no té fonaments científics o mèdics sòlids i ha estat refutada per les recerques recents. Constata, a més, que l'etiqueta de "trastorn mental" pot ocasionar a les persones homosexuals enormes perjudicis en la seva plena realització social, professional i, sobretot, psicològica, i pot ser utilitzada en alguns casos com un pretext per a pràctiques psiquiàtriques repressives. Per això, i atesa la competència i la influència universals de l'Organització Mundial de la Salut en els medis mèdics i psiquiàtrics, l'Assemblea del Consell d'Europa invita l'OMS a suprimir l'homosexualitat de la Classificació Internacional de Malalties.

El Parlament Europeu també ha adoptat diversos acords referents a les persones homosexuals. El 13 de març de 1984 aprova la *Resolució sobre les discriminacions sexuals al lloc de treball*, on s'adverteix que, en la lluita contra les discriminacions de qualsevol tipus, no es poden ignorar o acceptar passivament les discriminacions de fet o de dret contra les persones homosexuals. Deplora totes les formes de discriminació basades en l'orientació sexual de l'individu i demana evitar que, en els estats membre, les persones homosexuals siguin víctimes de discriminacions en la contractació laboral i en les condicions de feina. Finalment, demana a la Comissió Europea que actuï davant l'OMS perquè l'homosexualitat sigui treta de la Classificació Internacional de Malalties.

El 1992, la Classificació Internacional de Malalties (CIM-10) deixava d'incloure l'homosexualitat en el llistat de "trastorns psicològics i del comportament o de l'orientació sexual". A més, afegia una nota en el mateix sentit: "L'orientació sexual en si mateixa no es considera trastorn".

El 8 de febrer de 1994, el Parlament Europeu aprovà la resolució que recomana a la Comissió Europea que esperoni els estats membre a posar fi a la discriminació d'homosexuals i lesbianes. La resolució defensa el dret a "contraure matrimoni o accedir a règims jurídics equivalents" i també el dret "de les lesbianes i dels homosexuals a ser pares i a adoptar o criar nens".

El 16 de febrer de 1994, el Parlament Europeu va aprovar un informe de la Comissió de Llibertats Públiques i Afers Interiors sobre la igualtat jurídica dels homosexuals en la Comunitat Europea, que proposava l'elaboració d'una directiva sobre aquest tema. La Comissió, amb l'excusa que els tractats comunitaris no atorgaven competències específiques per suprimir les diferents formes de discriminació, no va confeccionar aquesta directiva.

No fou fins al 2 d'octubre de 1997 que se signà el Tractat d'Amsterdam, que modificava el Tractat de la Unió Europea, i que va entrar en vigor el primer de maig de 1999. L'article 13 d'aquest Tractat diu que el Consell de la Unió Europea podrà adoptar mesures adequades per lluitar contra la discriminació per motius, entre d'altres, d'orientació sexual.⁶

Els *Principis de Yogyakarta, sobre l'aplicació de la legislació internacional de drets humans en relació amb l'orientació sexual i la identitat de gènere*, foren elaborats per un grup d'especialistes de diverses disciplines i amb experiència rellevant en l'àmbit del dret internacional dels drets humans, procedents de 25 països, a la Universitat Gadjah Mada, a Yogyakarta (Indonèsia), al novembre del 2006. Els principis tracten d'una àmplia gama de normes de drets humans i de la seva aplicació a les qüestions relatives a l'orientació sexual i la identitat de gènere. Afirment l'obligació primordial que tenen els estats quant a la implementació dels drets humans. Cada principi s'acompanya de recomanacions adreçades als estats i a les institucions nacionals i internacionals de drets humans, així com als mitjans de comunicació i les ONG. Els principis parteixen de les normes legals internacionals vinculants que tots els estats han d'acomplir i formulen de manera sistemàtica la forma en què la legislació internacional de drets humans s'ha d'aplicar a les vides i experiències de les persones de diverses orientacions sexuals i identitats de gènere.⁷

Finalment, 66 estats membres de les Nacions Unides signaren una *Declaració contra l'homofòbia i la discriminació basada en l'orientació sexual*, que fou presentada a l'Assemblea General de l'Organització el 18 de desembre de 2008. El document urgeix "tots els estats a emprendre les mesures necessàries, en especial legislatives o administratives, per garantir que l'orientació sexual o identitat de gènere no serveixin, sota cap circumstància, com a base per a sancions penals –en especial execucions–, arrestos o detencions". Els països de majoria musulmana, els Estats Units, Rússia, Xina i la representació permanent de l'Estat del Vaticà van oposar-se, sense èxit, a aquesta declaració, ja que van recollir menys adhesions que els firmants.⁸

⁶ La redacció d'aquest apartat s'ha basat en Antoni MIRABET i Enric VILÀ, *Declaracions d'organismes internacionals sobre l'homosexualitat*. A Antoni MIRABET i MULLOL (ed.), *Homosexualitat a l'inici del segle XXI*. Claret: Barcelona, 2000, pp. 34 i ss.

⁷ S'ha utilitzat el document *Principios de Yogyakarta*, versió espanyola, a <http://www.yogyakartaprinciples.org>.

⁸ <http://www.un.org>.

/ La legislació espanyola

El franquisme va acabar els seus dies amb l'aprovació de la *Ley de peligrosidad y rehabilitación social*, de 4 d'agost de 1970, que substituïa la *Ley de vagos y maleantes* de 1933, i que reprimia "els qui exerceixin actes d'homosexualitat". Així doncs, el "perillós social", mereixedor de rehabilitació, rebia com a mesures "curatives" l'internament en establiments de reeducació, la prohibició de residència en un determinat lloc i la submissió a la vigilància d'un delegat governatiu. Les persones a qui es va aplicar aquestes mesures van ser privades de llibertat i internades en centres específics, si bé en aplicació de mesures de seguretat i no de penes privatives de llibertat. Les garanties carceràries dels reclusos no es van aplicar mai als internats per aquests motius, de manera que la privació dels seus drets es va fer encara més cruel.

Amb la mort del dictador el sistema polític espanyol va començar a adequar-se a la realitat: l'abril de 1977, Espanya va ratificar el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de Nova York, i el setembre de 1979, el Conveni de Roma per a la Protecció dels Drets Humans. Entretant, al desembre de 1978 va ser aprovada la Constitució vigent. Es tractava de la primera vegada que Espanya comptava amb un reconeixement general de drets fonamentals de la persona que poguessin tenir alguna virtualitat a l'hora de ser tinguts en compte pels tribunals. A l'ampli catàleg de drets humans reconeguts als ciutadans, al costat de drets com la vida, van ser catalogats d'altres no menys importants: la igualtat, el principi de no discriminació, la intimitat, etc. En definitiva, drets que tenen una clara connexió amb el tracte que la legislació i els poders públics havien brindat a l'homosexualitat i a les persones homosexuals a Espanya fins llavors.

Tanmateix, entre l'àmplia cita de possibles discriminacions que la persona pot sofrir, no hi figura la motivada per la seva orientació sexual. En efecte, l'article 14 de la Constitució prohibeix, entre d'altres, la discriminació per raó de "qualsevol condició o circumstància personal o social". Aquest incís, precisament, és el que permet donar una clara cobertura a la no discriminació per motiu d'orientació sexual.

La principal reivindicació del moviment gai i lesbià de l'època era la derogació de la *Ley de peligrosidad y rehabilitación social*. Cal esmentar aquí la manifestació del 26 de juny de 1977, d'unes 4.000 ó 5.000 persones per les Rambles de Barcelona, durament reprimida per la policia, així com el míting en el desaparegut cinema Niza i la posterior manifestació del 4 de desembre del mateix any. Al juny i al desembre de 1978 van seguir manifestacions i actes per demanar aquesta derogació.

No fou, però, fins a l'11 de gener de 1979 que el decret llei d'aquesta data eliminava les persones homosexuals del catàleg de la *Ley de peligrosidad y rehabilitación social*.

Molt més tard, el 1988, es va abolir el delictes d'escàndol públic i es va substituir per les noves figures d'exhibicionisme i provocació sexual, les quals concretaven amb més precisió legislativa la qüestió, evitant l'anterior marge d'aplicació per part dels tribunals.

Finalment, la Llei d'arrendaments urbans (LAU) de 1994, el nou Codi Penal de 1995, les lleis autonòmiques de parelles de fet i la reforma del Codi Civil en matèria de matrimoni del 2006 han posat el nostre país en l'avantguarda mundial pel que fa als drets de les persones LGTB.⁹ En el cas de les

⁹ Aquest apartat ha pres dades de Ricard DE LA ROSA, *El tractament legal de l'homosexualitat pel règim franquista*. A José Benito ERES RIGUEIRA i Carlos VILLAGRASA ALCAIDE (coord.), *Homosexuals i transsexuals: els altres represaliats i discriminats del franquisme, des de la memòria històrica*. Edicions Bellaterra: Barcelona, 2008, pp.115 i ss.

persones transsexuals, si bé la llei que permet la rectificació de la menció registral del sexe, aprovada al març de 2007, suposa un avenç en algun sentit (per canviar-se la menció de sexe ja no és necessari haver-se sotmès a una operació de reassignació sexual ni portar a terme un tràmit judicial), moltes associacions de persones transsexuals en qüestionen aspectes com la necessitat de presentar un diagnòstic psiquiàtric.

/ La situació de gais i lesbianes a Catalunya i a Barcelona

En els darrers vint anys, tal com hem vist, hi ha hagut transformacions importants en la posició social de lesbianes i gais. A Catalunya, els canvis han estat considerables. Tanmateix, cal tenir present les diferències en aquesta evolució pel que fa al sexe. Pel fet de ser dones, les lesbianes pateixen un doble procés de control social. En conseqüència, les dificultats de les dones lesbianes per construir un discurs autònom sobre la seva pròpia sexualitat són més grans que en el cas dels gais. Malgrat tot, la presència física i política de les dones lesbianes en l'àmbit de la cultura i l'activisme és cada cop més gran i també ha augmentat la seva visibilitat social.

Els gais i les lesbianes de Catalunya, i per tant de Barcelona, estan finalitzant un procés encetat als anys setanta. Es tracta de transitar d'una situació de discriminació a una nova situació social en què es defineixen com a grup social amb problemàtiques i realitats comunes.

En aquest sentit, els espais de relació específics (*ambient*) i la subcultura gai i lesbiana esdevenen un dispositiu que permet a les dones lesbianes i els homes gais generar espais de trobada i protegir-se de les pressions de l'entorn. L'*ambient* gai ofereix espais per a la interacció, i és un àmbit per a la socialització i per a la construcció de la solidaritat. El nostre context social limita encara l'expressió emocional i afectiva entre persones del mateix sexe, i l'*ambient* és una possible solució: permet les trobades entre persones amb interessos comuns i fomenta el desenvolupament personal: Molt sovint, i també a Barcelona, la concreció de la subcultura gai i lesbiana en termes d'espai provoca incomprensió i de vegades rebuig entre la majoria heterosexual i entre alguns grups d'activisme homosexual. Però cal dir que l'aïllament social mai no és voluntari: és tan sols un dispositiu de defensa de la minoria davant d'un entorn hostil.

A Barcelona hi ha una àmplia infraestructura lúdica i d'oci, concentrada sobretot a l'anomenat *Gaixample*, que permet a gais i lesbianes gaudir d'espais propis d'interacció. Es tracta d'una oferta que, des de fa uns anys, pretén integrar gais i lesbianes en els mateixos escenaris, i també obrir-se, en la mesura del possible, a la població heterosexual. És aviat encara per avaluar en termes socials els resultats d'aquesta nova política empresarial, però qualsevol contribució a la visibilitat i a la integració sembla positiva. No és així en les ciutats petites i mitjanes, on la realitat gai i lesbiana continua sent socialment invisible.

/ Aportacions de gais i lesbianes a la societat actual

La subcultura gai i lesbiana no està aïllada: forma part d'una cultura més gran que l'envolta i els intercanvis entre l'una i l'altra són constants. La contribució de gais i lesbianes de la nostra ciutat al procés de democratització de la societat és un exemple d'aquests intercanvis: la seva àmplia xarxa social informal transmet de manera contínua a la societat missatges a favor de la tolerància. En general, aquest exercici de tolerància que gais i lesbianes demanen per a ells, també l'apliquen a d'altres realitats socials, com la lluita contra el sexisme. La tolerància és un capital cultural propi que gais i lesbianes aporten al conjunt de la societat.

Una altra contribució gai i lesbiana a la societat catalana i barcelonina és la redefinició no sexista de la identitat masculina. La identitat masculina tradicional implica importants problemes de salut pública, ja que és altament estressant per als homes i perjudicial per als qui en reben les conseqüències. L'exercici del rol clàssic d'home augmenta el fracàs escolar¹⁰, la violència social¹¹, els accidents laborals¹² i de trànsit¹³, i també l'alcoholisme i les agressions¹⁴. Davant d'aquesta situació, els homes gais i els transsexuals masculins ofereixen a la societat una nova forma d'identitat masculina construïda des de la ironia i el sentit de l'humor que, abdicant del sexisme, només conserva els trets externs de la virilitat tradicional (si bé alguns d'ells reproduïen actituds masculines).

La sida és l'àmbit on les aportacions de la comunitat gai al conjunt de la societat han estat més evidents. És impossible entendre l'actual situació social i epidemiològica de la pandèmia si no es té en compte la mobilització i l'activisme del col·lectiu gai davant la malaltia. Pel fet de ser una patologia social i política, la sida ha tingut una resposta social i política: la lluita contra els prejudicis i els èxits en la desestigmatització de la malaltia han estat impulsats sobretot per la comunitat gai, però els seus beneficis arriben al conjunt de la societat. Malgrat que la lluita contra la sida i contra les seves conseqüències socials continua essent un repte al segle XXI, cal destacar el paper d'avantguarda social exercit pel col·lectiu en el procés. Un procés en el qual la solidaritat no ha estat un recurs retòric, sinó una pràctica quotidiana.

Les persones seropositives o malaltes són, abans que res, persones. I com a tals són tractades en la subcultura gai. La xarxa social gai integra amb normalitat seropositius i malalts. El tipus de gestió social de la sida que desenvolupa la comunitat gai s'articula a partir de la visibilitat i no pas mitjançant el silenci i, en conseqüència, són molts els gais i lesbianes que coneixen gent seropositiva o malalta

¹⁰ Un 41,5% dels homes només tenen estudis primaris, enfront de només un 28,3% de dones. Un 34,2% dels nois abandona la secundària, davant d'un 23,5% de les noies. Sis de cada deu persones que acaben una llicenciatura són dones. Daniel GABARRÓ, *Transformar los hombres, un reto social*, ed. www.bubok.es/danielgabarro, Barcelona, 2008, pp.69 i ss.

¹¹ La majoria d'autors de *bullying* i de maltractadors són homes. Un 90% de la població penitenciària són homes. *Ibid.*, pp.76 i ss.

¹² "Ciertas formas de valentía que se les exige a los hombres en ciertas profesiones típicamente masculinas (...) son usadas para que rechacen las medidas de prudencia y nieguen o desafíen el peligro con conductas fanfarroneadoras e irresponsables." *Ibid.*, p. 88.

¹³ "¿Es un azar estadístico que la gran mayoría de accidentes de tráfico con resultado de muerte a causa de imprudencias estén causadas por hombres jóvenes? ¿Acaso no nos damos cuenta del hecho de que usan el coche para demostrar que ya son 'hombres de verdad'?" *Ibid.*, p.90.

¹⁴ "Los hombres y los chicos son los responsables del 95% de los crímenes violentos del país. Los chicos (...) son diez veces más víctimas de homicidios que las chicas (...), piensan cuatro veces más que las chicas que una pelea física – o la violencia – es una solución adecuada cuando alguien les impide el paso. (...) El 79% de los agresores son varones." *Ibid.*, p. 91.

de sida. D'aquesta manera, encarnada en persones, la malaltia es transforma en una realitat tangible sobre la qual és possible ser solidari. La visibilitat social de la sida en la subcultura gai i lesbiana també ajuda a què els mecanismes de prevenció funcionin millor, ja que les persones poden discutir el problema amb els seus iguals, sense l'angoixa afegida d'esperar una condemna social immediata. La societat hauria d'inspirar-se en la manera com la comunitat gai gestiona l'epidèmia.

/ El futur de la realitat gai, lesbiana i transsexual a casa nostra

Les relacions de la realitat gai amb la societat global han sofert profundes transformacions en els darrers vint anys. En general, el balanç és positiu pel que respecta a l'augment de la tolerància, però no pot dir-se el mateix en relació a la normalització. En tant que societat democràtica, Catalunya i Barcelona, en particular, tenen tasques pendents per tal de garantir el reconeixement jurídic, polític i social de la realitat gai i lesbiana. El futur de la realitat homosexual a la nostra ciutat depèn de les transformacions globals que afectin la societat. A mesura que aquesta avanci en el seu desenvolupament democràtic, el col·lectiu millorarà les seves condicions de vida. A llarg termini, cal preveure que tant la subcultura gai com les identitats socials que genera acabin per desaparèixer. En la mesura que les identitats gai i lesbiana són el producte del control social, la seva existència deixarà de tenir sentit quan l'opressió social desaparegui. Mentrestant, la nostra ciutat hauria d'activar els mecanismes polítics necessaris per permetre als ciutadans gais i a les ciutadanes lesbianes gaudir de molts drets legítims que avui en dia els hi manquen: de cap manera una societat democràtica pot permetre que les diferències es tradueixin en desigualtats socials.¹⁵

/ El teixit associatiu LGTB a la ciutat de Barcelona, avui

En l'actualitat, la ciutat de Barcelona compta amb més de 40 entitats del col·lectiu LGTB. Pertanyen pràcticament a tot l'espectre ideològic i responen a interessos dels diversos sectors d'aquest col·lectiu. La majoria de partits de l'arc parlamentari compten amb àmbits o sectorials que treballen la incorporació de l'orientació sexual i la identitat de gènere a l'agenda de les seves forces polítiques.

Hi trobem des de grups de reivindicació política i debat ideològic fins a entitats de serveis, de relació social, de debat religiós, esportives, de foment de la salut (sobretot relacionada amb el VIH), d'informació, de professionals de l'educació, d'immigrants, de discapacitats, de debat feminista i diverses de transsexuals, tant femenins com masculins. La participació de les persones LGTB en aquestes entitats és desigual, ja que les formes de vinculació ho són: socis, militants, adherits, simpatitzants, subscriptors, etc. Totes elles fan una tasca social de visibilització i de suport a les persones LGTB de la ciutat (i, per extensió, de la resta de Catalunya). Cal tenir present, com s'ha dit abans, que malgrat els avanços indubtables en l'àmbit legislatiu, a nivell social aquest col·lectiu encara està fortament discriminat.

¹⁵ Aquest apartat es basa en Òscar GUASCH, *Subcultura gai i lesbiana*, a Antoni MIRABET I MULLOL (ed.), *Homosexualitat a l'inici del segle XXI*. Claret: Barcelona, 2000, pp. 90 i ss.

/ El teixit empresarial LGTB de Barcelona, avui

Podem comptar més de 60 empreses de la nostra ciutat que ofereixen els seus serveis primordialment al col·lectiu LGTB. Estan principalment relacionades amb el món de l'oci, però no exclusivament. En els darrers anys han augmentat les empreses de serveis i de mitjans de comunicació adreçades a aquest sector de la població. Estan agrupades en l'associació ACEGAL (Associació Catalana d'Empreses per a Gais i Lesbianes). Segons els responsables de l'associació, les seves empreses compten amb més de 600 llocs de treball directes. Així mateix, ofereixen servei a més de 30.000 persones.

Un dels sectors de més pes econòmic en les empreses que ofereixen serveis a aquest col·lectiu és el turístic. La nostra ciutat ha esdevingut un destí turístic pertanyent al circuit mundial de turisme LGTB. L'impacte econòmic d'aquest fet en la nostra ciutat és innegable.

/ Les administracions públiques i les polítiques LGTB

El Govern de la Generalitat va aprovar el 5 de setembre del 2006 el Pla interdepartamental per a la no discriminació de les persones homosexuals i transsexuals, amb l'objectiu d'eradicar qualsevol forma de discriminació per raó de sexe o gènere, tant a nivell jurídic com social. La Generalitat de Catalunya va esdevenir la primera autonomia en disposar d'un pla d'aquest tipus. El pla, impulsat i coordinat pel Programa per al col·lectiu gai, lesbià i transsexual, marca les línies d'actuació que després han de desenvolupar els diferents departaments del Govern. Implica divuit àrees i incideix en vuit àmbits: legislatiu i jurídic, laboral, de la salut, educatiu, cultural, de la comunicació, del benestar i de la participació i la solidaritat. Els governs d'Holanda i de Flandes disposen de plans semblants al del nostre país.

Les administracions públiques han de desenvolupar polítiques sectorials que atenguin els sectors de la població que són més vulnerables. I l'administració municipal, en ser la més propera al ciutadà, ha de desenvolupar també aquest tipus de polítiques. La nostra ciutat fa polítiques específiques per a sectors de la població (dones, gent gran, infància, immigració, etc.), i ara escau dotar-se d'un instrument per impulsar les polítiques de les diferents àrees, sectors i districtes de l'Ajuntament de Barcelona adreçades al col·lectiu de persones lesbianes, gais, bisexuals i transsexuals.

L'Ajuntament de Barcelona, però, no parteix de zero, ja que porta molts anys treballant conjuntament amb el moviment LGTB en diverses línies de col·laboració. Esmentem aquí, a tall d'exemple, el Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals, creat el 2004. En les jornades de febrer del 2006, fou aquest Consell qui va demanar l'elaboració del Pla Municipal, que aquesta Mesura de Govern proposa iniciar. El 2007 es crea el Pla per al Col·lectiu Gai, Lesbià, Bisexual i Transsexual de la Regidoria de Drets Civils, que a més de la línia de subvencions a les diferents activitats de les entitats, ha signat convenis de col·laboració anual amb dues de les entitats més actives, a banda dels convenis puntuals per a la realització dels Eurogames o la Conferència Europea de Gais i Lesbianes Polícies. És notable també el treball que s'està realitzant des de l'Agència de Salut

Pública, per tal de prevenir les malalties de transmissió sexual i la sida, colze a colze amb el món associatiu LGTB. Les declaracions institucionals de la Corporació Municipal, així com la visibilització del recolzament municipal el Dia de l'Alliberament Lesbià, Gai i Transsexual, constitueixen altres exemples d'aquest treball municipal continuat.

És innegable que la legislació del nostre país respecte a aquest col·lectiu és de les més avançades a nivell mundial. Però també cal acceptar que aquest avenç legislatiu no ha vingut acompanyat suficientment per una integració i acceptació social de les persones lesbianes, gais i transsexuals. L'homofòbia, la lesbofòbia i la transfòbia encara tenen lloc a la nostra societat. Encara s'han de lamentar agressions físiques contra aquest col·lectiu. En l'àmbit escolar i laboral, aquestes agressions prenen la forma de *bullying* o de *mobbing*. En els mitjans de comunicació i en la vida quotidiana, aquestes agressions potser no són físiques, però no per això es poden considerar menys greus. És per això que cal continuar considerant aquest col·lectiu com a vulnerable i discriminat, i per tant, objecte de polítiques sectorials.

Cal recordar que, quan es parla de drets LGTB, es parla de Drets Humans, tal com recullen els *Principis de Yogiakarta*. I l'Ajuntament, com a administració més propera al ciutadà, ha d'expandir la realitat dels drets: més drets per a més persones. L'acompliment dels drets humans és un bon termòmetre sobre la cohesió de la ciutat. I la manera de fer ciutat, la "via barcelonina"¹⁶ de fer les coses, té en la cohesió social un dels seus principis.

Perquè el dret a la diferència no pot donar com a resultat la diferència de drets. No es governa per a les minories, però també es governa per a les minories. Les polítiques de drets humans, més enllà de la gestió, fan una ciutat millor i més competitiva respecte a d'altres ciutats, i corresponen al nostre model de ciutat. Cal passar d'una actitud reactiva a una actitud proactiva pel que fa a les polítiques de drets civils. Treballar coordinadament per al col·lectiu LGTB és treballar contra els prejudicis i la discriminació i per la llibertat de tota la ciutadania.

// Contingut de la mesura

La Mesura de Govern proposada és iniciar els treballs de confecció del Pla Municipal per al Col·lectiu Lesbià, Gai, Bisexual i Transsexual, com a conjunt de polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona, per promoure, defensar i garantir els drets de ciutadania de les persones homosexuals i transsexuals de la ciutat de Barcelona, des de les competències pròpies del govern local, coordinant les polítiques de les diverses àrees, sectors, instituts i empreses municipals respecte a aquest col·lectiu.

El Pla Municipal que es proposa endegar és un mandat del Programa d'Actuació Municipal (PAM) 2007-2011, que estableix la seva elaboració conjuntament amb el Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals, en el marc d'un procés participatiu.

El referent és el Pla interdepartamental per a la no discriminació de les persones homosexuals i transsexuals que la Generalitat de Catalunya va aprovar al setembre del 2006. A nivell internacional, només els governs de Flandes i d'Holanda i la ciutat de Torí, a Itàlia, compten amb un instrument semblant. Barcelona, doncs, serà la primera ciutat europea que elaborarà, de forma participativa, un pla d'aquestes característiques.

El pla respon a la voluntat del govern municipal d'impulsar polítiques de promoció, defensa i garantia dels drets humans i d'igualtat a la ciutat, com a concreció a Barcelona de la *Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat*.

Perquè les administracions públiques han de desenvolupar polítiques sectorials que atenguin sectors de població que són més vulnerables o que poden patir discriminació. De fet, l'Ajuntament de Barcelona ja impulsa polítiques específiques per a sectors de població com dones, gent gran, infància, joventut o immigració.

Les polítiques municipals vers el col·lectiu LGTB responen a tres eixos d'acció:

- 1 La garantia del ple exercici dels drets reconeguts, en àmbits que van del laboral a l'educatiu, passant per la gent gran, els serveis municipals o la Guàrdia Urbana.
- 2 La promoció del col·lectiu LGTB i de les seves entitats.
- 3 La visibilitat, en tots els camps, de les persones, associacions i iniciatives LGTB.

En definitiva, es tracta d'aconseguir la plena normalització social de la realitat i de les persones LGTB.

El Pla Municipal vol posar de relleu, donar a conèixer i coordinar les iniciatives que des de moltes àrees municipals i districtes ja estan en marxa:

- En el camp de la salut, la prevenció de les malalties de transmissió sexual i del VIH/sida.
- En el camp del turisme, la promoció i difusió de la ciutat a través de la guia gai i la participació en el *Pink Corner* del Saló Internacional del Turisme.
- En el camp dels esports, la col·laboració en la celebració dels *Eurogames* i en les campanyes d'eradicació de l'homofòbia en l'àmbit esportiu.
- En el camp dels drets civils, la col·laboració amb les entitats LGTB per mitjà de convenis i subvencions, el Consell Municipal LGTB i l'Oficina per la No Discriminació, entre d'altres.
- En el camp de la seguretat i la Guàrdia Urbana, la col·laboració en la Conferència Europea de Gais i Lesbianes Polícies i la Instrucció per combatre les discriminacions.

A més, cal tenir presents els compromisos i iniciatives institucionals adquirits per l'Ajuntament de Barcelona:

- Les declaracions institucionals amb motiu del 28 de Juny, del Dia Internacional de Lluita contra la Sida, del Dia Internacional contra l'Homofòbia, etc.

- Els actes de visibilització institucional de la realitat LGTB, amb la hissada del penó el dia 28 de Juny i el Tapís del Memorial de la Sida.
- La recepció de l'alcalde a les entitats LGTB el dia 28 de Juny.
- La participació en el Grup de treball per delictes d'homofòbia i transfòbia, impulsat per la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, amb el nomenament d'un fiscal específic en aquesta matèria, Miguel Ángel Aguilar.

Finalment, el Pla Municipal comportarà de ben segur ampliar les actuacions que està duent a terme l'Ajuntament i impulsar-ne de noves. Sense esperar els resultats del procés participatiu, avui ja són demandes del col·lectiu LGTB de la ciutat:

- En educació, treballar pel respecte vers totes les orientacions afectives i sexuals en el marc de l'educació en valors, combatre el *bullying* i la discriminació, sobretot entre els i les adolescents, i eradicar els prejudicis en el conjunt de la comunitat educativa.
- En biblioteques, la creació d'una biblioteca especialitzada en temes LGTB, de la mateixa manera que existeixen biblioteques municipals especialitzades en temes de dones o d'infància.
- En promoció econòmica, el recolzament i promoció del sector empresarial que dona servei al col·lectiu LGTB, amb més de 60 empreses i més de 600 llocs de treball directes, en els àmbits del comerç i del turisme, sobretot.

En memòria històrica, els treballs de recerca sobre la repressió durant el franquisme, per tal de restablir la veritat històrica, reconèixer i reparar les víctimes i enfortir els drets reconeguts.

El Pla Municipal per al Col·lectiu Lesbià, Gai, Bisexual i Transsexual serà, doncs, un pla transversal d'àmbit municipal que garantirà la coordinació i la coherència de les polítiques municipals LGTB de les àrees, instituts, consorcis i empreses municipals. Ha de constituir un conjunt de polítiques per promoure, defensar i garantir els drets de ciutadania de les persones LGTB, des de les competències pròpies del govern local.

/ Proposta de procés

Es proposa que el procés d'elaboració del pla tingui dues fases diferenciades, en el desenvolupament de les quals es compta amb la participació del Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals. Així mateix, tot el procés metodològic per arribar a la redacció del pla haurà de ser supervisat per un organisme universitari especialitzat, que garanteixi el rigor metodològic i científic.

En primer lloc, es proposa l'elaboració d'una diagnosi de la situació del col·lectiu LGTB de la ciutat de Barcelona, atenent a diferents perspectives, per tal d'obtenir una visió completa de la realitat de les persones gais, lesbianes i transsexuals a la nostra ciutat.

Caldrà fer un inventari, primerament, de les polítiques municipals que en l'actualitat incideixen en aquest col·lectiu, a la llum tant de la legislació i la normativa com dels diferents acords que ha anat prenent la corporació municipal.

Una altra perspectiva que es proposa explotar en aquesta primera fase de diagnosi és la de la població en general: què en pensa, com veu el col·lectiu LGTB, quina percepció en té. L'opinió de la població en general es proposa obtenir-la a través de l'Òmnibus municipal. Es preguntarà sobre la consideració de normalitat o no pel que fa a les persones del col·lectiu LGTB, sobre si pateixen o no discriminació, sobre la informació que donen als seus fills de la realitat gai i lesbiana, sobre les polítiques específiques per a aquest col·lectiu o sobre el tractament de l'homosexualitat en les escoles i instituts.

D'altra banda, cal estudiar quina visió té el col·lectiu de persones LGTB d'elles mateixes, per mitjà d'un ampli estudi estructurat en tres parts:

- Un qüestionari amb preguntes obertes en relació a les problemàtiques del col·lectiu i amb variables sociodemogràfiques que permetin saber el perfil social de les persones que contestin. Aquest qüestionari es difondrà per mitjà d'una campanya específica que arribarà als espais de socialització i oci i als mitjans de comunicació, tant especialitzats com generals.
- Una sèrie d'entrevistes individuals per corregir el possible biaix del qüestionari que, previsiblement, serà contestat majoritàriament per gais entre 20 i 35 anys. Aquestes entrevistes seran tant a informants claus com a persones de sectors del col·lectiu que solen ser desatesos en la recerca.
- Grups de discussió per tal d'aproximar-se a les realitats de grups socials amb més presència al col·lectiu.

Caldrà també incloure en la diagnosi l'opinió i la realitat de les més de 40 entitats de la nostra ciutat que representen i organitzen el col·lectiu LGTB. Se'ls preguntarà sobre les polítiques municipals específiques per al col·lectiu, així com el seu punt de vista transversal (com a col·lectiu) sobre les polítiques municipals realitzades des dels diversos sectors i districtes, per acabar en la seva percepció del col·lectiu LGTB a Barcelona i les necessitats i mancances de la seva pròpia entitat.

Finalment, serà molt útil per completar aquest diagnòstic una exploració a diverses ciutats europees per tal de conèixer quines són les seves polítiques públiques LGTB, tant des de la perspectiva de les entitats com dels seus governs locals. En aquest sentit es polsarà l'opinió de les entitats i dels governs locals de ciutats com Copenhague, Amsterdam, Brussel·les, Londres, París, Toulouse, Lisboa, Saragossa, Bilbao, Madrid, Jaén, València, Sevilla, Roma, Torí, Atenes, Tallín, Tiblissi, Ankara, Berlín, Bucarest, Budapest, Praga, Moscou, Sofia, Belgrad, Varsòvia i Istanbul.

Un cop estigui elaborat aquesta diagnosi es proposa fer una jornada de presentació i debat sobre la mateixa, oberta a la participació de totes les persones i entitats interessades. Aquesta jornada tindrà lloc al mes de setembre del 2009.

La segona fase en l'elaboració del pla, que tindrà lloc a partir de setembre del 2009, consisteix en un ampli procés participatiu que reculli les propostes d'objectius, programes i mesures que cal incloure-hi. Tanmateix, cal dir que en la fase de diagnosi ja es faran paleses les necessitats i mancances del col·lectiu LGTB de la nostra ciutat. A més, el Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones

Transsexuals, en la jornada de debat del 26 de febrer del 2007 sobre “La ciutat davant el col·lectiu LGTB”, ja va elaborar un seguit de conclusions que constitueixen la primera aportació *ex-ante* del procés participatiu de recollida de propostes.

Està previst que el procés participatiu tingui una durada de sis mesos i reculli les propostes tant del propi col·lectiu LGTB com dels professionals i les persones relacionades amb el mateix. Com a referència d'aquest procés tenim els processos de l'Agenda 21, del Pla d'Inclusió Social o bé del Pla Jove.

Paral·lelament, caldrà fer un treball intern en el si de l'administració municipal (entesa en sentit ampli, incloent, per tant, empreses i organismes participats per l'Ajuntament) i amb els òrgans municipals de participació (Grups Municipals, Consell Municipal LGTB, Consell de Ciutat, etc.), per tal d'incorporar al Pla Municipal el major nombre de les propostes recollides en el procés participatiu.

Així mateix, el pla s'ha de dotar d'un sistema d'avaluació i control que vetlli per la seva aplicació i en proposi, si cal, les modificacions oportunes.

L'elaboració del Pla Municipal per al Col·lectiu Lesbià, Gai, Bisexual i Transsexual ha de concloure amb la seva tramitació administrativa, per a la seva aprovació i entrada en vigor.

Es proposa que estigui elaborat i aprovat a mitjans del 2010.

Barcelona, febrer del 2009.

// Metodologia i documentació

/ Metodologia de treball

L'objectiu d'aquest inventari ha estat:

- Identificar les accions que actualment es realitzen des de l'àmbit municipal.
- Identificar els àmbits d'actuació susceptibles de ser incorporats en el futur pla director.

Els principals reptes que ha suposat la realització d'aquest procés han estat:

- El grau d'amplitud de les propostes a recollir (delimitació del propi col·lectiu).
- El grau de profunditat respecte a la inclusió de les polítiques municipals, que si bé no tenen aquest col·lectiu com a destinataris directes, hi incideixen de forma determinant.
- L'especial complexitat i singularitat de l'organització municipal i el grau d'incorporació dels espais de gestió que, tot i no formar part de l'Ajuntament, executen les seves polítiques.
- Que és la primera vegada que es realitza i, per tant, no hi ha referències respecte als àmbits a incloure.

Delimitació de la recerca:

En concret, la recerca s'ha centrat en els següents aspectes:

- A** **Serveis estables, programes continus, actes periòdics o mesures concretes** que formen part del funcionament habitual i que:
 - S'adrecen de forma específica a algun dels col·lectius (gais, lesbianes i/o transsexuals).
 - De caràcter més ampli però que s'hi adrecen de forma explícita.
- B** **Programes puntuals i/o campanyes específiques** realitzades durant aquest mandat i/o l'anterior (2004-2008) i que:
 - S'adrecen de forma específica a algun dels col·lectius (gais, lesbianes i/o transsexuals).
 - De caràcter més ampli però que s'hi adrecen de forma explícita.
- C** **Estudis i/o indicadors** que inclouen de forma específica algun dels col·lectius, realitzades durant aquest mandat o l'anterior (2004-2008).
- D** **Actuacions que inclouen el reconeixement de l'existència d'aquest col·lectiu i/o la seva inclusió en actes, espais de trobada, espais de participació, etc.**, i que no hagin estat inclosos en els apartats anteriors.

Delimitació dels referents a incloure:

La complexitat de l'organització municipal (amb àrees municipals, instituts, empreses, consorcis i participacions diverses en diferents organismes) ha fet necessari establir un criteri homogeni a l'hora d'identificar els agents a contactar i entrevistar.

En concret, s'ha limitat la recerca als responsables tècnics ubicats dins de l'organigrama municipal (majoritàriament, directors de serveis) i als dels instituts. Respecte als consorcis, s'ha optat per demanar al responsable municipal la informació sobre les accions que aquests realitzen, si bé en algun cas s'ha demanat també informació al responsable del consorci (ASPB i CEB).

Desenvolupament del treball de camp

A Hipòtesi de treball

A fi de situar la recerca i d'identificar de forma prèvia els referents que, de forma necessària, calia entrevistar, s'ha fet una hipòtesi inicial d'inventari, en el que s'ha anat recollint tota la informació disponible, a partir de:

- Els continguts del PAM.
- Els diferents documents i posicionaments elaborats pel CMLGTB.
- El Pla de la Generalitat.
- Altres informes i memòries disponibles.

La hipòtesi inicial de treball va ser ampliada i validada amb un grup de treball compost per diverses persones coneixedores tant de l'Ajuntament com del col·lectiu LGTB.

B Presentació de l'inventari i identificació de les persones a entrevistar

El procés de realització de l'inventari es va presentar inicialment al Comitè Executiu de l'Ajuntament (compost per tots els gerents sectorials i de districte).

A continuació es va enviar a cada gerent la presentació del projecte i una primera relació d'aspectes i responsables que es preveia entrevistar dins de la seva gerència, i se'ls va sol·licitar si creien que calia incorporar cap àmbit o sector que no s'hagués previst i si els interlocutors identificats eren els adequats. Fruit d'aquest procés, en cada cas s'ha entrevistat les persones que se'ns ha indicat des de les gerències municipals, o en el seu cas, des de les direccions de serveis.

C Entrevistes i identificació de les accions

En la major part dels casos, s'ha realitzat una entrevista personalitzada amb cada referent, durant la qual s'ha donat a conèixer l'elaboració del pla i el procés de realització de l'inventari, i s'han identificat les accions a incloure-hi. En la resta de casos, el procés s'ha fet per via telefònica i correu electrònic.

L'apartat "Àrea per àrea" permet identificar les àrees municipals amb què s'ha mantingut algun tipus de contacte (presencial o telefònic) per a la realització de l'inventari.

D Marcs de referència

També formen part d'aquest inventari tres estudis realitzats específicament, que són:

- Marc normatiu de referència, realitzat per Espai Públic i coordinat per un advocat.
- Buidat dels posicionaments del Plenari de l'Ajuntament (període 2004-2008), realitzat per Espai Públic a partir de les actes dels plenaris.
- Normes i plans municipals, elaborat per Espai Públic a partir dels buidats documentals realitzats durant el procés de realització de l'inventari i de la informació que ens han lliurat les persones entrevistades.

/ Documents que componen l'inventari

L'inventari de les polítiques municipals adreçades al col·lectiu LGTB està compost pels següents documents:

- **Inventari:** Document on es recull la informació sobre les accions que realitza actualment l'Ajuntament.
- **Annex I: Marc normatiu de referència** on es fa un recull de les principals normes d'àmbit supramunicipal que tenen relació amb el col·lectiu LGTB.
- **Annex II: Resolucions del Plenari** recopilació dels posicionaments del Plenari de l'Ajuntament relacionats amb el col·lectiu de gais, lesbianes, bisexuals i transsexuals des de l'any 2004 fins al mes de febrer del 2009.
- **Annex III: Normativa municipal, plans i altres documents de referència** recopilació de les normes municipals que fan referència explícita a algun dels col·lectius. També inclou altres documents oficials recopilats durant el treball de camp (comunicats oficials, convocatòries de subvencions, apartats de plans municipals que fan referència al col·lectiu, etc.).

/ Estructura de l'inventari

El document "inventari" segueix la següent estructura:

- Inclusió de la **Mesura de Govern** sobre el Pla Municipal per al col·lectiu LGTB, a mode d'introducció (apartat anterior).
- Apartat de **metodologia de treball**, en el que s'expliquen els criteris d'elaboració de l'inventari, la seva realització i l'estructura del document (apartat actual).
- Visió global de l'inventari, a partir dels **grans eixos d'actuació** que es recullen en aquest estudi.

- Visió global de l'inventari, diferenciat **per col·lectius**.
- **L'inventari, àrea per àrea**. En cada cas s'identifica:
 - L'àrea o servei amb el que s'ha parlat.
 - Una presentació general dels plans o programes que emmarquen el desenvolupament de les polítiques municipals en aquest camp.
 - Una descripció de les accions que es porten a terme relacionades amb el col·lectiu LGTB.
 - Una síntesi del conjunt d'informació recollida.

// Eixos d'actuació

/ Relació

Des de la constitució dels primers ajuntaments democràtics, el consistori de la ciutat de Barcelona ha mantingut relació amb les organitzacions de persones homosexuals de forma continuada i constant. Les primeres subvencions durant els anys 80, lligades principalment al suport a projectes d'entitats i a la lluita contra la sida, van permetre consolidar el primer nucli d'entitats homosexuals de l'Estat espanyol.

Aquesta relació constant s'ha mantingut i ampliat al llarg dels anys, i avui pràcticament totes les associacions de la ciutat (entorn d'unes 40) es relacionen amb les diferents àrees municipals. En aquest sentit, el treball de relació ha permès incorporar a l'agenda de treball de l'Ajuntament nous àmbits d'actuació a partir de les aportacions i la visibilitat que aquestes entitats han donat a les noves realitats (dones, gent gran, joves, immigració, transsexualitat, policies gais, esports, etc.).

Així, en termes generals, es pot dir que l'Ajuntament ha estat receptiu i obert a l'hora de reconèixer nous interlocutors, que aquest reconeixement ha estat alhora un element important per consolidar les associacions de Barcelona i que els ha donat una major projecció pública.

La creació del Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals ha suposat la consolidació d'aquest model de relació.

/ Reconeixement i normalització

Són molts i diversos els exemples mitjançant els quals l'Ajuntament ha reconegut el moviment homosexual i ha donat valor a les seves aportacions en la construcció de l'actual model de ciutat.

Les resolucions aprovades pel Plenari, les recepcions amb motiu del dia 28 de Juny, el suport als actes entorn de la lluita contra la sida, les Medalles d'Honor a Jordi Petit i a Armand de Fluvià, i la pròpia constitució del Consell en són alguns exemples.

Cal recordar també la presència continuada a nivell institucional en els principals actes que organitzen les associacions de la ciutat, com poden ser les manifestacions, les accions de lluita contra la sida, etc., així com la contribució a la normalització de l'homosexualitat des de l'actitud personal de regidors i regidores del consistori.

/Suport a les accions i serveis que realitzen les associacions

L'establiment de convenis de col·laboració i l'atorgament de subvencions a les activitats que realitzen les associacions (l'any 2008 es va donar suport a un total de 33 projectes de 20 entitats diferents, per un import d'aproximadament 151.500 euros, als quals cal sumar 30.000 euros en convenis amb el Casal Lambda i la Coordinadora Gai-Lesbiana) posa de manifest una llarga trajectòria en aquest àmbit.

En aquest sentit, cal indicar que fins ara gran part dels serveis i programes que la ciutat ha desenvolupat en relació al col·lectiu LGTB s'ha fet donant suport a les iniciatives que han realitzat les pròpies entitats.

L'actuació des del propi ajuntament

A diferència dels apartats anteriors (on es visualitza de forma clara l'estreta i continua relació entre l'Ajuntament i les associacions que representen el col·lectiu LGTB), el grau d'inclusió d'estratègies de treball desenvolupades des dels propis serveis municipals i adreçades a les persones homosexuals o transsexuals presenta un nivell de desenvolupament molt divers.

- En aquest sentit, entenem que caldria diferenciar:
- La identificació d'estratègies específiques per abordar aspectes relacionats amb el col·lectiu en els plans o programes municipals.
- El desenvolupament de les normes o protocols que permetin garantir l'aplicació d'aquest plans, quan sigui necessari.
- El desenvolupament de programes o accions específiques.

A la pràctica, ens trobem segurament amb totes les opcions possibles: des d'accions que es vénen realitzant des de fa temps però que no queden recollides en plans i programes, fins a la inclusió de forma explícita en els documents marc de treball de referències al col·lectiu LGTB que no es concreten posteriorment en mesures específiques.

És en aquest camp on, a la llum de les dades de l'inventari, caldria establir unes directrius comunes per al conjunt de l'organització municipal per tal de garantir una coherència tant en la seva inclusió en els plans i programes com en el procés de desenvolupament de les accions necessàries per assolir els objectius marcats.

// Col·lectiu per col·lectiu

/ Gais

El grup d'homes homosexuals és, sens dubte, el que té major presència al llarg de tot l'inventari, ja que és present en tots els programes que s'analitzen (amb l'única excepció dels programes de Dona i del Pla per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual).

Així, en algunes ocasions s'identifiquen programes adreçats de forma exclusiva a aquest grup (prevenció de la sida, vacunació d'hepatitis A, etc.).

En alguns projectes o accions s'engloba conceptualment el conjunt del col·lectiu, però a la pràctica només s'inclouen referències a homes (Medalles d'Honor, accions de visibilització, presència de testimonis en determinats esdeveniments, etc.).

En d'altres, tot i que s'inclouen referències a altres col·lectius, la major part de l'acció fa referència directa a serveis o accions adreçades als homes (per exemple, en el cas de la promoció del turisme).

Així, es pot afirmar que, tot i que encara són molts els àmbits d'actuació en els que cal desenvolupar estratègies de treball adreçades al conjunt del col·lectiu, el sector dels homes homosexuals és avui el més conegut, el més present i el que compta amb més serveis i accions.

/ Lesbianes

La presència dels homes homosexuals ha permès en molts casos introduir dins del llenguatge i dels plantejaments de l'Ajuntament les referències al conjunt de la població homosexual, incloent així també a nivell conceptual les dones, si bé això no es tradueix pràcticament mai en la identificació de la realitat i necessitats específiques d'aquest sector, la qual cosa en dificulta la seva aplicació.

Les principals referències a la dona en els programes municipals remetent a la generació de condicions d'igualtat per a aquest col·lectiu (com, per exemple, els plans d'igualtat), que sens dubte són un element previ i necessari per garantir les condicions d'igualtat de les dones, però que de ben segur no són suficients per generar unes condicions d'igualtat en tant que dones homosexuals.

/ Bisexuals

La bisexualitat com a tal només és present en el nom del Pla Municipal per al Col·lectiu LGTB. En molts casos, es parla a nivell conceptual de diversitat afectivosexual o s'utilitzen conceptes amplis que fan referència al conjunt de segments, però no s'identifiquen estratègies o accions que permetin concretar mesures específiques.

En termes generals, es recull la sensació que, pel fet de desenvolupar serveis i prestacions a la comunitat de persones homosexuals, s'està donant també resposta a les necessitats que puguin tenir les persones bisexuals.

/ Transsexuals

Al llarg de l'inventari, s'han identificat només sis referències explícites a aquest col·lectiu. Aquestes són:

- La presència dins del Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals.
- La inclusió dins de la memòria de l'Oficina per la No Discriminació (OND) de les demandes presentades per aquest col·lectiu, i una referència en la memòria del període 1998-2006 al Projecte de Llei reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones.
- L'estudi Perseguit per haver escollit la meua sexualitat - les persecucions per orientació sexual i identitat de gènere, realitzat per la Comissió Espanyola d'Ajuda al Refugiat (CEAR), en conveni amb la Regidoria de Drets Civils.
- La inclusió de la transsexualitat i la transfòbia en la norma d'actuació per prevenir i evitar actituds discriminatòries de la Guàrdia Urbana.
- La inclusió a nivell conceptual de la transsexualitat dins del Pla per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual.
- La placa situada al Parc de la Ciutadella en memòria de Sònia.

En termes generals, es pot afirmar que a diferència de l'homosexualitat, que està més o menys incorporada a nivell de discurs, la realitat i les possibles necessitats del col·lectiu de persones transsexuals és molt poc coneguda.

// Àrea per àrea

/Gerència Municipal

Habitatge

Referents: [Gerència Municipal](#) → [Patronat Municipal de l'Habitatge](#) → [Regidoria d'Habitatge](#)

A Polítiques municipals en matèria d'habitatge

Les estratègies i projectes municipals entorn de la política d'habitatge vénen determinats pel **Pla d'Habitatge 2008-2016**, el qual s'estructura en set línies de treball:

- Augmentar el sòl destinat a l'habitatge assequible.
- Incrementar i diversificar l'oferta d'habitatge protegit i assequible.
- Millorar les condicions del parc d'habitatge construït.
- Fomentar el lloguer.

- Intervenir en les disfuncions del mercat immobiliari.
- Innovar en la construcció i promoure la sostenibilitat.
- Fomentar la proximitat i l'atenció a la ciutadania.

El pla no fa cap referència explícita al col·lectiu LGTB.

B Accés a l'habitatge

L'accés a habitatges amb algun tipus de protecció oficial a la ciutat de Barcelona queda regulat, a partir del 2009, a través d'un registre únic¹⁷ en el que s'estableixen els criteris i condicions per accedir a qualsevol promoció (a excepció del 30% de les places de promocions protegides que facin promotors privats) i tot l'habitatge dotacional (promocions d'habitatge per a col·lectius específics com joves o gent gran, en zones reservades per a equipaments). Únicament s'exceptuen d'aquests requisits les persones o unitats de convivència que tinguin dret a real·lotjament pel fet d'estar afectades per operacions de remodelació o per d'altres actuacions urbanístiques, i les persones o unitats de convivència en situacions d'emergència objecte de regulació específica.

Respecte als criteris per poder-hi accedir, fan referència principalment:

- A la situació econòmica de les persones que hi volen accedir i al fet de posseir o no altres propietats.
- Als membres que componen la unitat de convivència.

En aquest sentit, el nou reglament situa en condicions d'igualtat tots els tipus d'unitat familiar i convivencials, sense explicitar en cap cas limitacions més enllà d'estar empadronat a Barcelona i dels recursos econòmics o patrimonials de la unitat de convivència.

Article 3:

Persones que es poden inscriure en el Registre

1. Per poder ser adjudicatari o adjudicatària d'un habitatge amb protecció oficial a la ciutat de Barcelona, és requisit imprescindible estar inscrit o inscrita en el Registre de Sol·licitants d'Habitatge amb Protecció Oficial de Barcelona, en la modalitat de demanda corresponent. Únicament s'exceptuen d'aquest requisit les persones o unitats de convivència que tinguin dret a real·lotjament pel fet d'estar afectades per operacions de remodelació o per altres actuacions urbanístiques, i les persones o unitats de convivència en situacions d'emergència objecte de regulació específica.

2. Són objecte d'inscripció en el Registre de Sol·licitants d'Habitatge amb Protecció Oficial de Barcelona les persones individuals i les unitats de convivència d'acord amb les especificacions següents:

a. Constituiran unitat de convivència els grups de persones físiques que acreditin convida efectivament en un mateix domicili o es comprometin a fer-ho en un termini determinat, amb independència de si tenen relació de parentiu entre elles o no.

b. En totes les sol·licituds d'inscripció es presumirà com a representant de la unitat de convivència la persona que figuri com a sol·licitant. Si el sol·licitant deixa de ser membre de la unitat de

convivència aquesta es donarà de baixa, i es procedirà, si és el cas, a fer una nova alta amb el nou representant de la unitat modificada.

c. Una mateixa persona no podrà formar part de dues o més unitats de convivència alhora ni aparèixer al mateix temps en més d'una sol·licitud d'inscripció. En els casos en què el representant de la unitat de convivència o un dels seus membres pretengui inscriure-s'hi posteriorment mitjançant una altra sol·licitud en una unitat de convivència diferent, quedarà inscrit o inscrita en el Registre d'acord amb l'última sol·licitud presentada.

C Habitatge per a persones en situació d'emergència

També es pot accedir a habitatges amb protecció quan s'està en una situació d'emergència, com les persones que es queden sense habitatge d'avui per demà, les persones grans amb especials dificultats, les dones víctimes de violència i, en general, les persones en situació de vulnerabilitat. En funció de la tipologia de col·lectiu, l'accés a l'habitatge ve condicionat per determinats criteris de barem o per sorteig (és el cas de la gent jove). Els serveis responsables de la gestió de l'accés per aquesta via són Serveis Socials i Dona.

Síntesi:

Els criteris generals d'accés a l'habitatge no generen cap tipus de discriminació per motiu d'orientació, si bé aquesta causa tampoc representa cap preferència en l'accés per motiu d'emergència.

No existeix tampoc cap criteri específic (ni positiu ni negatiu) respecte al col·lectiu de persones transsexuals.

/ Gerència D'acció Social i Ciutadania

Acció social

Referent → Direcció de Serveis d'Acció Social

A Polítiques adreçades a les famílies

Les polítiques municipals adreçades a les unitats familiars queden definides a través del Programa Municipal per a les Famílies 2006-2010.

El canvi de denominació de "família" a "famílies" del programa respon a la necessitat i alhora la voluntat d'incorporar i reconèixer en el programa municipal la diversitat de models familiars, entre els que s'hi inclouen les llars homosexuals.

Entre els principis o conceptes en què es basa el programa s'hi inclou:

La diversitat estructural:

Les famílies tenen estructures variables que vénen determinades pel nombre i els tipus de vincles entre els seus membres, i per les dinàmiques d'organització i funcionament interns. Així, podem parlar de famílies nuclears simples amb o sense fills/es, de famílies d'un sol progenitor, de famílies nombroses, de famílies extenses, de famílies múltiples o plurinuclears. Podem parlar també de parelles conjugals i de parelles de fet, de parelles heterosexuales i homosexuals, de famílies homoparentals...

El programa no inclou accions adreçades de forma específica a les famílies homosexuals, sinó que les inclou com un model més de referència, en igualtat de condicions que la resta d'unitats familiars.

D'altra banda, el número 15 de la revista *Barcelona Societat*, revista de coneixement i anàlisi social (editada al desembre del 2008) s'ha dedicat a l'anàlisi de la realitat i polítiques de futur entorn de les famílies a la ciutat de Barcelona, amb diverses referències a les famílies homosexuals.

B Llei de dependència, Llei de serveis socials i Consorci de Serveis Socials

L'aplicació de les polítiques de serveis socials a la ciutat de Barcelona vénen determinades pel procés de desenvolupament de la Llei de dependència i per l'aplicació de la Llei de serveis socials de Catalunya. La seva aplicació es realitza des del Consorci de Serveis Socials, creat a partir de les disposicions de la Carta Municipal de Barcelona. El consorci és un ens conjunt creat per la Generalitat i l'Ajuntament, que desenvolupa de forma unificada les competències d'ambdues administracions en matèria de serveis socials a tota la ciutat. La distribució de responsabilitats polítiques està repartida entre les dues institucions (60% Generalitat i 40% Ajuntament).

Dins del catàleg de serveis de Serveis Socials no hi ha cap referència explícita sobre serveis adreçats a persones o unitats familiars homosexuals, ni a persones transsexuals.

C Acord ciutadà per a una Barcelona inclusiva i Xarxa per a la Inclusió Social

A nivell de polítiques d'inclusió social, la ciutat de Barcelona va aprovar el Programa Municipal per a la Inclusió Social 2005 -2010, en el que es fa una anàlisi dels col·lectius amb risc d'exclusió i dels programes previstos a nivell municipal per donar-hi resposta. En aquest document es fa referència als nivells de pobresa i d'educació dels col·lectius d'especial vulnerabilitat (persones grans, immigrants, sense sostre, drogodependents), sense que en cap cas hi hagi referències explícites a persones homosexuals o transsexuals.

Posteriorment, s'ha desenvolupat l'Acord ciutadà per a una Barcelona inclusiva, mitjançant el qual un conjunt d'entitats, associacions i organitzacions de la ciutat s'adhereixen amb els principis que es recullen en el Pla Municipal per a la Inclusió Social, i expressen la voluntat de treballar, formant part de la Xarxa Barcelona Ciutat Inclusiva, i en la mesura de les prò-

pies capacitats per fer una ciutat més inclusiva.

Formen part d'aquesta xarxa les entitats LGTB següents:

- Associació Catalana per la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants (ACATHI).
- Associació de Famílies Lesbianes i Gais.
- Associació Universitària "Sin Vergüenza".
- Casal Lambda.
- Coordinadora Gai-Lesbiana de Catalunya.
- Grup d'Amics Gais (GAG).
- Grup Jove de Gais i Lesbianes.

D Altres

En termes generals, es considera que des dels serveis socials es té sensibilitat pels casos relacionats amb persones homosexuals i transsexuals, ja que la gestió i atenció a diferents tipologies de col·lectius és un fet natural al propi servei.

No obstant això, no hi ha processos formatius ni protocols d'atenció específics respecte a la realitat d'aquests col·lectius.

Finalment, des d'Acció Social no hi ha programes ni estratègies específiques adreçades al col·lectiu de persones transsexuals i es percep que el grau d'incidència que es pot tenir actualment sobre aquest col·lectiu és baix.

Síntesi:

A nivell conceptual, l'aprovació del Programa Municipal per a les Famílies situa en condicions de normalitat el col·lectiu de gais i lesbianes respecte a la resta de la comunitat. Una situació diferent és el de les persones transsexuals, que no disposen de programes ni polítiques específiques.

El desenvolupament dels serveis es realitza actualment des del Consorci de Serveis Socials, que no forma part de l'estructura municipal com a tal, sinó que és un organisme mixt entre Generalitat i Ajuntament de Barcelona.

En tot cas, el desplegament dels serveis socials ve condicionat per la Llei de dependència i la Llei de serveis socials de Catalunya.

A nivell d'aplicació, avui no hi ha cap prestació dins del catàleg de serveis que faci referència explícita al col·lectiu LGTB.

Participació Social

Referent: Direcció de Serveis de Participació Social

Els espais de relació, participació i interlocució d'Acció Social es desenvolupen actualment des de la Direcció de Serveis de Participació Social, des d'on es coordinen els diferents espais de relació amb les organitzacions del sector (entre els que s'hi inclou el Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals).

El consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals

El Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals és l'òrgan de participació sectorial integrat per representants de les entitats de gais, lesbianes i homes i dones transsexuals; partits polítics que tenen constituïda una comissió específica; grups polítics amb representació a l'Ajuntament, i tècnics municipals, i també està prevista la possibilitat que hi participin representants de les associacions d'empresaris i institucions, universitats o persones que, a títol individual, destaquen pels seus coneixements sobre aquests col·lectius.

El Consell es va constituir l'any 2004 i funciona a través d'una Comissió Permanent que es reuneix un mínim de cinc vegades l'any i un Plenari que ho fa un mínim de dues sessions l'any. A més, el Consell compta amb la creació de grups de treball a propòsit de les qüestions que el Plenari determini com prioritàries.

A Objectius del Consell:

- Estudiar, emetre informes i elaborar propostes sobre els assumptes que consideri d'interès per tal de facilitar aquells canvis que portin a una ciutat més cívica i estructurada des de les aportacions dels ciutadans.
- Afavorir i potenciar la coordinació entre les institucions que hi són implicades, així com impulsar la coordinació i col·laboració entre les entitats, les associacions ciutadanes, els sectors professionals i els representants municipals.
- Conèixer i debatre les actuacions municipals que contribueixin a promoure les aportacions de les lesbianes, els gais i els homes i dones transsexuals en tots els àmbits (social, cultural, polític, etc.) i a atendre específicament els homes i dones transsexuals, les lesbianes i els gais que pateixin situacions greus.
- Ésser l'òrgan de consulta en els processos d'elaboració d'ordenances que afectin les lesbianes, els gais i els homes i dones transsexuals, no solament durant els períodes d'informació pública expressa, sinó també durant els mateixos treballs d'elaboració.
- Analitzar la situació en què es troba la ciutat respecte als gais, les lesbianes i els i les transsexuals, com també les actuacions que s'hi duen a terme, així com proposar i promociónar iniciatives relacionades amb els estudis i anàlisis derivats de les realitats detectades.

A Composició:

- Associacions:
 - Associació Cristiana de Gais i Lesbianes de Catalunya (ACGIL)
 - Associació de Gais i Lesbianes Polícies (GAILESPOL)
 - Assessorament, Counselling, Orientació i Recursos per a Dones Lesbianes (ACORD)
 - Aemics, Espai per a les llibertats sexuals
 - Associació d'Investigació i Suport de la Identitat i Orientació Sexual (AISIOS)
 - Arco Iris
 - Associació Catalana per la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants (ACATHI)
 - Associació de Famílies Lesbianes i Gais (flg)
 - Associació de Pares i Mares de Gais i Lesbianes (AMPGIL)
 - Associació Universitària "Sin Vergüenza" (SINVER)
 - Asociación de Transexuales e Intersexuales de Catalunya - ATC Libertad
 - BarceDona – Mujeres trabajando para normalizar el hecho lésbico mediante la cultura
 - BEARCELONA
 - Casal LAMBDA
 - Col·lectiu Gai de Barcelona
 - Col·lectiu Transsexual de Catalunya (CTC)
 - Comissió Unitària 28 de Juny
 - Coordinadora Gai - Lesbiana
 - Ecogais
 - Espai per la informació GLBT – Ens Entenem
 - Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC)
 - Fundación para la Identidad de Género
 - Gais Positius
 - Grup d'Amics Gais (GAG)
 - Grup de Lesbianes Feministes
 - Grup de Transsexuals Masculins de Barcelona

- Grup Jove Coordinadora Gai - Lesbiana
- INCLOU, gais i lesbianes en l'educació
- INFOGAI
- Joves per l'Alliberament Gai (JAG)
- Panteres Grogues
- Projecte dels Noms
- STOP SIDA
- Xarxa Gai – L'Espai Professional GLBT

- Altres entitats:
 - Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat

- Grups municipals:
 - Grup Municipal d'Iniciativa per Catalunya Verds
 - Grup Municipal de Convergència i Unió
 - Grup Municipal d'Esquerra Republicana de Catalunya
 - Grup Municipal del Partit Popular
 - Grup Municipal del Partit del Socialistes de Catalunya

- Partits polítics:
 - Esquerra Republicana de Catalunya (ERC)
 - Iniciativa per Catalunya Verds (ICV)
 - Partit del Socialistes de Catalunya (PSC)
 - Esquerra Unida i Alternativa (EUiA)
 - Joventuts d'Esquerra Republicana de Catalunya (JERC)
 - Joventut Nacionalista de Catalunya (JNC)
 - Joves d'Esquerra Verda (JEV)
 - Joventut Socialista de Catalunya (JSC)
 - Unió de Joves (UJ)

- Sindicats:
 - Unió General de Treballadors – UGT de Catalunya
 - Comissions Obreres Barcelonès – CCOO (en qualitat d'observadora, fins modificació reglament de funcionament intern)
- Àmbits municipals i de participació:
 - Agència de Salut Pública
 - Àrea de Joventut
 - Drets Civils
 - Institut Municipal d'Educació
 - Consell de la Joventut de Barcelona

B Principals tasques realitzades:

- Procés de constitució i redacció del Reglament de Funcionament Intern del Consell.
- Realització de les Comissions Permanents i Plenaris, tant ordinaris com extraordinaris.
- Grups de treball de Discriminació, Educació i Joventut.
- Actes institucionals del 28 de Juny.
- Presentació d'iniciatives externes al Consell demanant el seu posicionament.
- Creació d'eines per a l'elaboració d'un futur Pla Municipal LGTB.

C Jornada "La ciutat davant el col·lectiu GLBT. Fins a quin punt podem exercir els nostres drets? Què ho segueix impedit?"

L'acció possiblement més destacable del CMLGTB ha estat la jornada "La ciutat davant el col·lectiu GLTB", realitzada l'any 2006, en la que hi van participar més de 100 persones.

La jornada va servir per:

- Treballar qüestions relacionades amb la visibilitat dels col·lectius, el tractament de les situacions de discriminació (homofòbia, lesbofòbia i transfòbia) encara existents i la constatació d'una nova legislació, més favorable, amb canvis legislatius sobre aspectes fonamentals per a part del col·lectiu gai i lesbià, i també en qüestions referents a la transsexualitat.
- També tenia un objectiu relacional, en tant que representava una oportunitat de contacte entre col·lectius i agents socials i institucionals que conviuen en la ciutat, però que probablement no disposen de canals i mecanismes d'intercanvi i coneixement mutu.

- Finalment, perseguia orientar i/o produir documentació, cos teòric, etc. per a l'elaboració d'un futur Pla Municipal LGTB.

Les aportacions de la jornada, recollides en una memòria, s'han difós a través del web municipal, als propis membres del Consell i als serveis i programes municipals vinculats a les temàtiques tractades. Aquest document també ha estat utilitzat en el procés de diagnosi de les polítiques municipals adreçades al col·lectiu, que servirà de base per a la redacció del futur Pla Municipal.

D Participació de les entitats LGTB en altres consells municipals

Amb la creació del CMLGTB l'any 2004, es normalitza la participació de les associacions i entitats en la política municipal de forma sectorial. Posteriorment, s'incentiva l'extensió de la seva participació a d'altres consells sectorials de forma transversal en benefici dels objectius de cada entitat, dels de l'espai en el qual participen i també de les finalitats que el propi Consell es proposa perseguir.

- Adhesió de 7 entitats a l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva (relacionades anteriorment).
- Participació d'una entitat al Consell Assessor de la Gent Gran.
- Participació de 4 entitats al Consell Municipal de Benestar Social (CMBS).
- Participació en els grups de treball del CMBS:
 - Grup de Salut : 1 entitat.
 - Grup de Gent Gran : 1 entitat.
 - Grup de Famílies : 1 entitat.
- Participació d'una entitat al Consell Municipal d'Immigració .

Finalment, la Vicepresidència del CMLGTB forma part del Consell de la Ciutat.

Síntesi:

La creació del Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals ha permès consolidar la relació que tradicionalment ha tingut l'Ajuntament de Barcelona amb les associacions de la ciutat i crear un espai estable de relació i treball òptim per al posterior desenvolupament de polítiques municipals adreçades de forma específica a aquests col·lectius.

La creació d'aquest Consell no ha suposat, però, tancar en un sol espai la participació de les associacions LGTB, ja que aquestes continuen participant activament en els espais de referència, en funció del seu àmbit d'actuació i de la tipologia d'accions que realitzen.

Gent Gran

Referents: Direcció de Serveis d'Acció Social i Direcció de Serveis de Participació Social

Les polítiques municipals adreçades a la gent gran queden recollides en el document Programa Municipal per a la Gent Gran 2006-2010, en el que no hi ha cap referència explícita a la realitat de les persones grans LGTB.

A Inclusió de la comunitat LGTB en l'àmbit de la gent gran

La presència de les persones grans relacionada amb la comunitat LGTB es produeix per primera vegada durant la Segona Convenció de les Veus de la Gent Gran de Barcelona, celebrada l'any 2007, amb la participació d'Armand de Fluvià com a una de les quatre veus de la gent gran de la ciutat i amb la participació de diverses organitzacions LGTB.

Arran d'això, una associació es va incorporar al Consell Assessor de la gent gran (Casal Lambda).

B Residències per a gent gran

No hi ha una política explícita d'atenció a persones grans homosexuals i, per tant, tampoc respecte als pisos tutelats o residències. Es considera que si l'usuari o usuària informa de la seva orientació sexual, no se la derivaria a un centre religiós, però no es fa la pregunta de forma explícita ni es desenvolupen programes específics.

C Altres

L'Ajuntament de Barcelona ha col·laborat, juntament amb l'Associació Grup d'Amics Gais, en l'edició del llibre *Homosexuals i transsexuals: els altres represaliats i discriminats del franquisme, des de la memòria històrica*, que aporta informació sobre com les persones avui grans van viure la seva homosexualitat en l'època predemocràtica.

Síntesi:

La progressiva presència de les organitzacions o persones LGTB permet iniciar el procés de normalització social de l'homosexualitat, si bé no s'han desenvolupat estratègies específiques per donar resposta a les necessitat que aquest col·lectiu pugui tenir en el marc de les polítiques d'atenció a les persones grans.

El Programa Memorial Democràtic està portant llum a la situació que les persones grans LGTB han viscut al llarg de la història del nostre país, fins ara poc coneguda i analitzada.

Drets Civils

Referent: Direcció de serveis de Drets Civils

A Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a les Ciutats¹⁸ i Xarxes de ciutats signatàries de la Carta.

La ciutat de Barcelona va ratificar el 21 de juliol de l'any 2000 la **Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a les Ciutats** (veure annex de normes municipals), a la qual es recull:

"el compromís de la ciutat en la defensa dels drets i la dignitat de totes per persones, sense cap discriminació per color, edat, sexe o opció sexual, llengua, religió, opinió política, origen nacional o social o nivell d'ingressos."

Dita Carta suposa el compromís explícit de la ciutat per defensar els drets de les persones homosexuals, en el marc d'un àmbit de treball més ampli, conjuntament amb un important nombre de ciutats de la resta d'Europa.

La Carta també recull el compromís de les ciutats signatàries de fer cada dos anys una avaluació respecte a la situació i evolució dels drets de les persones, que en el cas de la ciutat de Barcelona possiblement s'articularà en el futur a través de l'Observatori dels Drets Humans a la ciutat.

Les ciutats signatàries estan adherides a la Xarxa europea de ciutats signatàries de la Carta i participen biennalment en una trobada per compartir experiències i propostes relacionades amb la seva aplicació i desenvolupament. No obstant, fins ara cap d'aquestes trobades ha abordat estratègies destinades a la promoció de condicions d'igualtat de la comunitat homosexual.

A nivell de la província de Barcelona, també s'ha articulat una xarxa de ciutats i pobles adherits a la Carta, de la qual en formen part 140 ens locals de la província.

La Carta no fa referència explícita a les persones transsexuals.

B Drets Humans: 60è aniversari de la Declaració dels Drets Humans

Dins del programa de difusió dels drets humans que ve realitzant de forma continuada l'Àrea de Drets Civils, l'any passat es va celebrar el 60è aniversari d'aquesta Declaració, que inclou de forma explícita el dret a la llibertat d'orientació sexual.

La campanya es va iniciar el 2 de desembre, i consistia en què 11 joves artistes treballessin cadascú en una de les lletres que conformen les paraules D-R-E-T-S H-U-M-A-N-S. Cada lletra estava dedicada a un dret en què l'artista s'inspirava per elaborar l'obra (un d'ells corresponia al dret a la llibertat d'orientació sexual). Es va desenvolupar a 11 estacions de metro

d'arreu de la ciutat i es va ampliar la campanya amb una presentació pública i postals distribuïdes per tota la xarxa de metro. La campanya es va realitzar amb la col·laboració de l'Ajuntament, l'Oficina pels Drets Humans de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, la Federació d'ONG pels Drets Humans i TMB.

Cal dir, no obstant això, que en els processos de difusió dels Drets Humans realitzats des de l'inici de l'Àrea de Drets Civils, no sempre s'ha inclòs de forma explícita el dret a la llibertat d'orientació sexual.

C Programa Ciutats Refugi

La ciutat de Barcelona forma part de la Xarxa Ciutats Refugi, a través de la qual s'acull temporalment a persones perseguides a causa de la seva defensa dels drets humans i/o per raons ideològiques, entenent que les persones militants LGTB hi queden incloses.

A causa de la situació de dites persones, no es fa difusió dels casos concrets que acull la ciutat, si bé s'ha informat que ja s'ha fet la primera acollida per motiu d'orientació sexual.

Estudi Perseguit per haver escollit la meua sexualitat - les persecucions per orientació sexual i identitat de gènere

Des de Drets Civils s'ha donat suport a la realització d'aquest estudi, realitzat per la Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat, en el que se situa la discriminació per aquestes causes a nivell mundial.

D Oficina per la No Discriminació (OND)

Creada el 1998, neix com un servei municipal d'orientació per a la defensa dels drets de les persones en general, amb atenció als col·lectius discriminats per raó de:

- Gènere (sexu i orientació sexual).
- Pertinença cultural (immigració i minories culturals).
- Salut física i mental (disminucions, malalties cròniques, sida/VIH i addiccions).
- Edat (infància i gent gran).
- Situació econòmica.

El bagatge acumulat en aquests 11 anys ha portat a reformular els objectius de l'OND, que avui són:

- Difusió dels drets humans i de prevenció de les discriminacions.
- Cerca i anàlisi de riscos de discriminació.
- Recepció i resolució de les diferents denúncies per tracte discriminatori o desigual.

Els programes que desenvolupa per assolir aquests objectius són:

- Difusió de drets i de la pròpia OND.
- Inserció de l'OND en l'entramat institucional.
- Formació i prevenció d'actituds.
- Atenció de demandes per discriminació.

- Informació i formació per entendre i respectar els drets

Des de l'OND cada any es realitzen activitats i tallers per a escoles i col·lectius específics, i accions formatives per al personal dels serveis públics i privats. Aquesta formació ajuda a identificar i evitar la vulneració dels drets civils, tot prevenint la discriminació, respectant els drets dels altres i assumint una actitud activa en la seva defensa.

Tot i que el contingut d'aquestes sessions varia en funció dels seus destinataris, habitualment s'hi inclouen aspectes relacionats amb l'orientació sexual (els materials de divulgació hi inclouen l'exemple d'un noi gai i una noia lesbiana) i, en menor mesura, de les persones transsexuals.

Cada any participen en aquestes sessions entorn d'un miler de persones, la major part de les quals són alumnes de secundària, seguits de la formació per a adults, els alumnes de postgrau o màster i els alumnes de primària (per aquest ordre).

- Atenció de demandes per discriminació

El servei d'atenció de l'OND informa i orienta les persones que consideren que han estat víctimes d'alguna discriminació, i consensua amb aquestes l'estratègia d'intervenció i les diverses actuacions a realitzar (la denúncia, la negociació-conciliació o la mediació).

Segons la memòria de l'any 2007, el 3% de les denúncies rebudes corresponen a persones transsexuals.

Respecte al motiu de discriminació, les denúncies per motiu d'orientació sexual suposen el 5,77% del total. Aquestes fan referència, en el 41,67% dels casos, a la dignitat; el 16,60%, a aspectes laborals; el 16,67%, a l'habitatge; el 8,33%, a prestacions sanitàries; el 8,33%, a educació o formació, i el 8,33%, al dret d'admissió.

La memòria anual de l'OND és actualment l'únic servei municipal que inclou dades estadístiques sobre la situació del col·lectiu LGTB.

E Observatori dels drets de les persones a la ciutat

L'Observatori de Drets Humans de la Ciutat de Barcelona té com a missió donar compliment a un dels compromisos adquirits pel govern municipal a través de la signatura de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat.

Aquesta missió es tradueix en una tasca d'observació periòdica de la situació dels drets humans a la nostra ciutat a la llum dels drets principals derivats d'aquest document i dels corresponents compromisos municipals.

L'esmentat seguiment prendrà la forma d'un informe global periòdic sobre els drets humans a Barcelona, que tractarà els següents temes:

- 1 Els drets principals.
- 2 Condicions de vida, desigualtats, i limitacions o vulneracions dels drets humans a Barcelona.
- 3 Bones pràctiques.

L'Observatori de Drets Humans de la Ciutat de Barcelona també podrà realitzar informes temàtics.

Actualment s'està elaborant el primer informe, que veurà la llum durant els propers mesos.

En aquest observatori hi participen diverses organitzacions, dos de les quals formen part del col·lectiu LGTB (el Casal Lambda i a Coordinadora Gai-Lesbiana).

F Programa municipal per al Col·lectiu LGTB

Creat el 2007 dins de l'Àrea de Drets Civils, aquest pla neix amb la voluntat d'unificar i articular les polítiques municipals adreçades a aquest col·lectiu. En concret, els objectius que es marca són:

- Reforçar el moviment associatiu LGTB.
- Visualitzar la presència del col·lectiu LGTB en tots els àmbits de la vida de la ciutat.
- Lluitar contra els prejudicis i la discriminació.

Les accions específiques que assenyalen per a l'assoliment d'aquests objectius són:

- Pla Municipal per al col·lectiu LGTB.
- Convenis de col·laboració amb les entitats LGTB.
- Suport a les activitats.
- Participació en el grup de treball de la Fiscalia General de Catalunya contra els delictes homòfobs.

G Pla Municipal per al Col·lectiu LGTB

En compliment del compromís assenyalat en el PAM d'elaborar el Pla Municipal per al Col·lectiu LGTB, s'ha iniciat la fase de realització de la diagnosi, del qual aquest inventari en forma part.

En concret, el pla pretén esdevenir un programa de treball transversal d'àmbit municipal, que permeti:

- Integrar i garantir la coordinació i coherència de les polítiques municipals LGTB.
- Desenvolupar el conjunt de polítiques públiques de l'Ajuntament de Barcelona per:
- Promoure, defensar i garantir els drets de ciutadania de les persones LGTB.
- Coordinar les polítiques de les àrees, sectors, instituts i empreses municipals.

El procés de realització del pla s'ha estructurat en dues fases:

- **Fase 1:** recollida, processament d'informació i diagnosi (setembre 2008 – juny 2009).
 - Sobre la institució municipal.
 - Sobre el col·lectiu de persones LGTB.
 - Sobre les entitats LGTB.
 - Sobre la població en general.
 - Sobre ciutats europees i les polítiques públiques LGTB.
 - Jornades de presentació i debat.
- **Fase 2:** procés participatiu d'elaboració del pla d'acció (setembre 2009 – maig 2010)
Juny de 2010: aprovació.

H Convenis i subvencions

- Convenis de continuïtat

Des de fa pràcticament 20 anys, l'Ajuntament de Barcelona ve realitzant convenis estables de col·laboració amb les dues principals organitzacions de gais i lesbianes de la ciutat (Casal Lambda i Coordinadora Gai-Lesbiana), a través dels quals es dona reconeixement a la tasca que fan en benefici de la ciutat i es dona suport al seu funcionament ordinari i als principals programes que realitzen.

Aquests convenis han anat variant de responsables municipals i de contingut al llarg dels anys, si bé expressen una relació de reconeixement, de continuïtat i de voluntat de treball conjunt administració- associacions.

- Convenis puntuals

Des de l'Àrea de Drets Civils també s'han realitzat convenis a nivell puntual per donar suport a actes concrets d'especial rellevància, com per exemple, la celebració dels Eurogames o la conferència de GAILESPOL, ambdues el 2008.

- Convocatòria anual de subvencions

Anualment l'Àrea de Drets Civils inclou, dins de la convocatòria de subvencions municipals, una convocatòria específica destinada a donar suport a la "diversitat d'orientació i identitat sexual". Aquesta diu:

Diversitat d'orientació i identitat sexual:

Iniciatives que potenciïn la convivència basada en el respecte mutu, les responsabilitats compartides, la igualtat d'oportunitats i la no discriminació per raó d'orientació i identitat sexual.

En la relació de subvencions atorgades el 2008, s'identifiquen els projectes que s'hi han acollit a l'apartat de Participació Ciutadana.

Cal indicar també que des de l'Àrea de Drets Civils s'ha donat suport a l'associació Àmbit Dona per a programes d'atenció al col·lectiu transsexual.

I Suport als actes de celebració del 28 de Juny i suport a altres actes institucionals

Tradicionalment, l'Ajuntament ha donat suport econòmic i/o logístic a les entitats que anualment han organitzat els actes de commemoració del 28 de Juny, dia de l'Orgull o l'Alliberament gai-lesbià. Donada la diversa visió respecte a la forma de celebració, habitualment l'Ajuntament ha donat suport, a través de Drets Civils, a les diferents manifestacions i actes de celebració, sempre a través de les associacions que els han organitzat.

Com a Ajuntament, ja fa anys que aquest dia es realitza la hissada del penó de l'arc de Sant Martí al balcó de la Plaça de Sant Jaume, i l'alcalde rep als principals representants del col·lectiu (veure apartat de Presidència i Relacions Institucionals).

Els anys 2005 i 2008, el Plenari de l'Ajuntament ha aprovat dues resolucions d'adhesió a aquesta jornada.¹⁹

El 2009, amb motiu del 40è aniversari, l'Ajuntament ha editat una postal divulgativa i ha muntat un estand al Pride'09.

J Premi 1978

L'Any 2008, amb motiu del 30è aniversari de la reforma de la *Ley de peligrosidad social*, que va permetre posar fi a la persecució penal per motiu d'orientació o identitat sexual, la Coordinadora Gai-Lesbiana va crear, amb el suport de Drets Civils, el Premi 1978. Mitjançant

aquest premi, es reconeixen les aportacions i suport al col·lectiu per part de persones que no en formen part. En la primera edició, celebrada el 2008, es va premiar la periodista Mercè Conesa, i el 2009, els advocats Magda Oranich i Pere Comas.

L'acte de lliurament se celebra al Saló de Cròniques de l'Ajuntament.

J Pink Corner

Des de l'any 2008, el Saló Internacional de Turisme de Catalunya inclou un espai reservat a les iniciatives turístiques adreçades a la comunitat LGTB, on hi tenen estand empreses i associacions del sector, tant de la ciutat de Barcelona com d'altres àrees geogràfiques.

Tot i que aquesta iniciativa s'inscriu dins la voluntat municipal de promoure la ciutat de Barcelona com a un referent a nivell turístic, la seva realització no es promou des de Turisme de Barcelona (que realitza la resta d'iniciatives en aquest àmbit), sinó des de Drets Civils.

K Conferència socioreivindicativa prèvia a la celebració dels Eurogames

En el marc de la celebració dels Eurogames, es va realitzar una conferència socioreivindicativa, que tradicionalment té lloc de forma paral·lela als jocs, i que va comptar amb el suport de Drets Civils.

Síntesi:

La Direcció de Serveis de Drets Civils és la principal responsable dins l'organigrama municipal de desenvolupar les polítiques municipals adreçades al col·lectiu LGTB, a través del Programa i del Pla Municipal per al col·lectiu LGTB. Com a tal, lidera actualment la realització del pla, és el principal interlocutor de les entitats i realitza anualment una convocatòria de subvencions específica. Alhora, participa de forma més o menys diversa en el desenvolupament d'accions relacionades amb el col·lectiu, que en moltes ocasions es desenvolupen des d'altres àrees municipals.

Organismes relacionats amb la gerència

Persones amb discapacitat

Referent: Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMD)

Actualment l'IMD no compta amb cap associació de referència que incorpori la realitat o singularitats del col·lectiu LGTB ni desenvolupa accions específiques adreçades a aquest col·lectiu.

També s'ha realitzat una consulta a les principals federacions d'entitats que treballen en aquest camp, sense que s'hagin pogut identificar accions específiques.

Les accions relacionades amb la sexualitat s'han centrat fins ara en els aspectes anticonceptius i de prevenció d'abusos.

Síntesi:

Actualment no hi ha estratègies ni programes municipals destinats a normalitzar l'homosexualitat i/o la transsexualitat dins del col·lectiu de persones que tenen algun tipus de discapacitat, ja sigui física (motora o orgànica), intel·lectual, auditiva o visual.

Salut pública

Referent: Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB)

L'ASPB és un ens consorciat entre la Generalitat (60%) i l'Ajuntament (40%).

A Programes de prevenció

1 PRESSEC: programa escolar d'educació afectivosexual i de prevenció de l'embaràs, les ITS, el VIH i la sida per a nois i noies de 4rt de secundària.

El programa, que es ve realitzant des de 1994, s'ofereix a totes les escoles de la ciutat, però la seva realització és voluntària. El 2008 s'hi van adherir 59 escoles, el que suposa 2.826 alumnes i 110 docents (cobertura del 21% del total). El programa no fa referència explícita a l'homosexualitat, si bé s'ha tingut present que les persones homosexuals no s'hi sentin excloses.

2 PARLEM CLAR: programa escolar d'educació afectivosexual i de prevenció de l'embaràs, les ITS i el VIH, adreçat a l'alumnat de 1r de batxillerat i 1r de cicles formatius. Consta de

dues sessions de 4 hores, durant les quals es forma el professorat i dos alumnes de cada classe, perquè aquests facin posteriorment un taller de 2 hores a l'aula.

El darrer any va tenir una cobertura de 10 escoles, 553 alumnes i 17 docents (es considera que té una baixa cobertura). El programa no fa referència explícita a l'homosexualitat, si bé s'ha tingut present que les persones homosexuals no s'hi sentin excloses.

3 PARLEM CLAR AL CARRER: programa adreçat als educadors de carrer i als monitors de lleure, que pretén traslladar els mateixos continguts que el programa Parlem Clar als nois i noies que no estan a l'educació postobligatòria (17 anys). El programa no fa referència explícita a l'homosexualitat, si bé s'ha tingut present que les persones homosexuals no s'hi sentin excloses.

A nivell informatiu, cal dir que periòdicament es fa una enquesta als alumnes sobre salut i sexualitat (FRESC), tot i que no s'hi inclouen de forma explícita preguntes que facin referència a l'orientació sexual.

Els programes de prevenció dins de l'àmbit escolar s'inclouen dins del programa "Salut i escola", que es realitza des del Consorci d'Educació de Barcelona i que també inclou un servei d'atenció personal setmanal als centres educatius a càrrec d'un equip d'infermers, amb l'objectiu d'informar de forma confidencial sobre trastorns alimentaris, consums (drogues), sexualitat i salut mental.

B Campanya de vacunació de l'hepatitis A i B

Arran d'un primer brot d'hepatitis l'any 2003 i d'un segon l'any 2004, l'ASPB va iniciar una campanya de vacunació a les saunes de la ciutat, que s'ha continuat fent, tot i alguna aturada, fins a avui. En aquest temps s'han vacunat entorn de 2.500 persones.

Aquestes accions, que han comptat amb la col·laboració d'associacions, desplacen un metge i una infermera a diverses saunes i altres establiments, on donen informació de prevenció i faciliten la vacuna contra l'hepatitis A i B.

A partir del 2008, també s'ofereix la prova del VIH i de la sífilis de forma anònima. Els resultats de les proves s'han d'anar a buscar a l'ASPB a partir de les 24 hores. En cas que surti positiu per VIH, es deriva al centre mèdic de forma immediata, per tal que es realitzi la confirmació de la prova i el seguiment oportú.

A nivell de locals, s'ha realitzat a quatre saunes de la ciutat i a dos locals més. També s'han fet accions puntuals adreçades a col·lectius de transsexuals (2). Puntualment, també s'ha ofert aquest servei en actes ciutadans, com el Dia Memorial de la sida o el Pride 2009. Per donar a conèixer aquest servei, s'ha editat un material específic (postals i cartells).

Actualment s'està preparant una campanya conjuntament amb el Consorci de Sanitat i les farmàcies de promoció de la vacunació de l'hepatitis entre "homes que mantenen relacions

sexuals amb homes', que es difondrà a totes les farmàcies de la ciutat i que consta de cartells i fullets específics.

Finalment, des de l'ASPB s'han fet comunicats oficials quan han sorgit brots d'hepatitis, inicialment a les entitats col·laboradores, i posteriorment de forma més àmplia, com a element informatiu per al conjunt del col·lectiu.

- Altres campanyes

Des de l'ASPB també s'ha realitzat una campanya respecte a l'ús de drogues i les relacions sexuals, difosa a les saunes de la ciutat.

C Relacions amb entitats

- Suport econòmic

Anualment es convoquen les subvencions de suport als programes que realitzen les associacions, a través de la convocatòria anual de Serveis Personals. Aproximadament, el 50% de les subvencions van adreçades a programes de lluita contra la sida, una part important dels quals va adreçat a la comunitat homosexual.

En concret, la convocatòria de la subvenció del 2008 és la següent:

Prevenió i promoció de la salut en el camp de les malalties emergents i cròniques:

- *Serveis d'acompanyament no professionalitzats per a persones seropositives amb dificultats per utilitzar els serveis i recursos existents.*
- *Iniciatives que promoguin la informació, l'atenció i el suport mutu entre afectats per malalties cròniques.*
- *Iniciatives que tinguin com a objectiu la promoció d'hàbits saludables i la reducció de riscos en col·lectius especialment vulnerables.*
- *Propostes preventives i de promoció de la salut, amb especial èmfasi pel que fa als problemes emergents i crònics i a aquells que es poden transmetre als infants i als descendents de les persones afectades.*
- *Iniciatives adreçades a disminuir les desigualtats en matèria de salut, especialment en referència a les desigualtats de gènere, la immigració, la classe social i les dependències.*

Des de l'ASPB es fa la valoració tècnica i el seguiment d'aquests programes.

La xifra econòmica ha estat estancada durant molts anys, si bé darrerament s'ha tornat a augmentar.

- Col·laboracions

L'ASPB manté una relació continuada amb les associacions, procurant acompanyar i col·laborar amb aquestes.

Per a la realització de determinats programes (en especial el de la campanya de prevenció de l'hepatitis A), s'han establert projectes de col·laboració, amb associacions com Stop Sida, Gais Positius i Projecte dels Noms.

- Consells

Fins fa un temps dins del Consell de Benestar Social hi havia el grup de sida, si bé aquest ha quedat inclòs dins del grup de salut.

Actualment hi ha consells de salut als districtes, sense que s'hagi identificat la participació d'associacions LGTB en aquests.

Finalment, el PAM recull la creació del Consell de Salut de Barcelona, en el marc de la creació de Consells de salut territorials a tot Catalunya -impulsat des del Departament de Salut, si bé no s'ha creat encara.

C Seguiment epidemiològic

Des de l'ASPB es fa un seguiment constant dels casos de sida i VIH, a partir de la informació actualment disponible, i que es difon a través d'un butlletí trimestral denominat "SIDA a Barcelona, Vigilància epidemiològica", consultable a través del web de l'ASPB.

D Actes

Dia Mundial de Lluita contra la Sida

L'Ajuntament de Barcelona dóna suport cada any als actes que organitza el Comitè Unitari 1 de Desembre per commemorar aquesta jornada, amb la doble finalitat de recordar la situació i problemàtiques de les persones seropositives i reforçar les estratègies de prevenció.

Destacar en aquest apartat la instal·lació cada any d'un llaç vermell i d'un tapís en record de les persones mortes a causa de la sida a la façana de l'Ajuntament, així com l'aprovació l'any 2007 d'una resolució per part del Plenari de l'Ajuntament.¹⁸

Dia Memorial de la Sida

La darrera setmana de maig, l'associació Projecte dels Noms, juntament amb altres organitzacions, celebra una jornada en record de les persones mortes a causa de la sida. L'Ajuntament col·labora anualment en l'organització d'aquest esdeveniment i en penja una tapís en record de les persones mortes a causa d'aquesta malaltia a la façana de l'Ajuntament.

D Altres

Formalment, l'Ajuntament disposa del Pla Municipal per la Sida del 2002, si bé és un document que ja no suposa una referència pràctica per a la tasca que actualment realitza l'ASPB.

Barcelona forma part de la Xarxa de Ciutats Sida i Món Local.

Síntesi:

Des de l'ASPB es desenvolupen programes de prevenció a les escoles, si bé aquests no inclouen referències explícites a l'orientació sexual o la identitat de gènere.

En l'àmbit de la prevenció, i en estreta col·laboració amb associacions, s'és especialment actiu en el procés de vacunació contra l'hepatitis A i B, fruit dels brots identificats a la ciutat i realitzat directament en els espais vinculats a l'activitat sexual entre homes a la ciutat.

El seguiment de la pandèmia del VIH a la ciutat de Barcelona es fa de forma continuada des de fa més de 20 anys i es disposa dels mecanismes per donar a conèixer els resultats.

Des de 1986, l'Ajuntament de Barcelona ve donant suport a les associacions d'homosexuals en la lluita contra la sida, que actualment es concreta a través de la convocatòria de subvencions i el seguiment i suport a aquestes organitzacions.

A nivell de participació, no hi ha un espai estable de referència per abordar els aspectes relacionats amb la salut i el col·lectiu LGTB, si bé hi ha hagut durant més de 10 anys un grup de treball sobre la sida dins del Consell Municipal de Benestar Social.

/ Gerència d'educació, cultura i Benestar

Dona

Referents: Direcció de Serveis de Participació, Dona, Joventut i Nous usos del temps → Dona

Les polítiques municipals en matèria de dona vénen definits pel Pla Municipal per a les Dones 2005-2009, en el qual s'estructuren les línies estratègiques, les mesures i les accions a assolir i desenvolupar en aquest període.

Les polítiques municipals adreçades a les dones també queden pautades mitjançant dos documents més:

- Pla per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual.
- Pla Municipal contra la violència vers les dones 2007-2009.

A Pla Municipal per a les Dones 2005-2009

Dins la línia “Millorar la qualitat de vida de les dones de la nostra ciutat”, trobem les referències explícites que conté aquest pla relacionades amb les dones lesbianes i amb la prostitució:

LÍNIA 1. Millorar la qualitat de vida de les dones de la nostra ciutat

1.1. Fer de Barcelona una ciutat amb igualtat d'oportunitats entre dones i homes

Articular mecanismes de participació i de col·laboració amb les entitats de dones que donen suport al col·lectiu de treballadores sexuals per tal de formular alternatives al treball sexual i avançar en l'establiment de mesures que facin possible l'assoliment de drets socials per part de les treballadores sexuals.

ACCIÓ. Impuls, des del Consell de les Dones, del desenvolupament d'accions i projectes de “mediació” que tinguin com a objectiu treballar amb el col·lectiu de treballadores sexuals.

INDICADOR. Nombre d'accions desenvolupades.

ACCIÓ. Desenvolupar les línies d'actuació del Pla Municipal per a l'Atenció Integral del Treball Sexual.

INDICADOR. Articular mecanismes de coordinació per a la participació de la Regidoria de la Dona en el marc de l'Agència del Treball Sexual.

Fer visible l'aportació de les dones lesbianes en tots els àmbits del coneixement i la cultura.

ACCIÓ. Suport a les entitats de dones lesbianes.

INDICADOR. Nombre d'entitats que han rebut suport.

El pla no recull cap referència explícita a la transsexualitat.

B Serveis adreçats a les dones que es desenvolupen en el pla

El pla recull també el conjunt de serveis adreçats a les dones que s'ofereixen des de l'Ajuntament, entre els quals caldria destacar:

- Centre d'informació i recursos per a les dones (CIRD)

Ofereix recursos, informació i assessorament per promoure la participació de les dones en la vida pública de la ciutat i per contribuir a l'eradicació de les desigualtats per raons de gènere. En concret ofereix els següents serveis:

- Informació, assessorament i altres recursos per promoure la participació social de les dones.
- Biblioteca i fons audiovisual especialitzat en moviments de dones i en intervencions de gènere en l'àmbit local, així com en aquelles problemàtiques emergents que afecten les dones de la ciutat.
- Creació i cessió d'eines de recursos pedagògics.
- Suport a l'organització del teixit associatiu femení i d'altres col·lectius que treballin entorn

de situacions de discriminació en relació al gènere o en accions positives de promoció de les dones.

– Realització de projectes entorn de les demandes o necessitats de les dones de la ciutat.

- Punts d'Informació i Atenció a les Dones (PIAD)

Són serveis de proximitat que ofereixen informació i atenció a les dones de la ciutat. Informen sobre recursos, participació, associacionisme femení i violència masclista, i donen resposta a les demandes vinculades a les situacions de discriminació a l'àmbit laboral, en parella i/o en la unitat familiar.

- Equip d'Atenció a les Dones (EAD) i Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones

L'EAD és un servei públic municipal d'atenció a les dones que pateixen violència masclista, i als seus fills i filles. El servei ha atès de forma molt puntual persones homosexuals i transsexuals, si bé la realitat és que pràcticament no hi ha demandes d'aquests col·lectius.

L'Acord ciutadà recull el compromís de l'Ajuntament i de les organitzacions de la ciutat per abordar de forma conjunta les causes de la violència de gènere. A través de la xarxa que s'ha creat amb les entitats signants, es realitzen diverses accions, entre les que hi ha un catàleg de tallers. Algun d'aquests s'ha realitzat amb grups de transsexuals (a través de l'associació ACCORD).

- Consell Municipal de les Dones de Barcelona

Creat el 1994, es l'òrgan de participació de les dones de la ciutat en les polítiques de l'Ajuntament de Barcelona referents a les qüestions del seu interès i, especialment, a les que fan referència a la millora del benestar i la qualitat de vida d'aquest sector de la ciutadania.

Actualment cap de les associacions que consten al registre municipal dins l'apartat d'"orientació sexual" forma part del Consell de les Dones de Barcelona.

C Pla per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual

- El pla

La finalitat de l'Ordenança de mesures per fomentar i garantir la convivència ciutadana a l'espai públic de Barcelona és preservar l'espai públic com a lloc de convivència i civisme, on totes les persones puguin desenvolupar en llibertat les seves activitats de lliure circulació, oci, trobada i esbarjo, amb ple respecte vers la dignitat i els drets dels altres i la pluralitat d'expressions i de formes de vida diverses existents a Barcelona.

L'ordenança, a l'article 41, dedicat a les intervencions específiques de la secció segona (Utilització de l'espai públic per a l'oferiment i demanda de serveis sexuals), preveu l'aprovació d'un Pla per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual, perquè es puguin atendre les persones que portin a terme aquestes activitats.

Cal ressaltar que tant l'ordenança com el pla que s'hi preveu, se cenyeixen a les competències previstes en la Carta Municipal de Barcelona, aprovada per la Llei 22/98, de 30 de desembre. Cal partir de la base que l'objectiu no és regular la matèria ni exercir cap activitat normativa que no trobi el seu fonament en la competència municipal; en conseqüència, només les activitats desenvolupades en l'espai públic són objecte de previsió i les actuacions previstes en el pla troben el seu encaix, també, en les competències, els equipaments i les atribucions municipals.

- El propi document de presentació del pla descriu:

El Pla per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual és el primer pas d'un procés llarg i complex... El seu plantejament radica en l'intent de creació d'un procés d'incidència que reconegui la gran diversitat de situacions i interessos d'aquest col·lectiu i que es caracteritzi per la definició d'itineraris personalitzats, així com, simultàniament, la creació d'un conjunt de mesures homogènies adreçades, tant com sigui possible, al col·lectiu de treballadores sexuals.

...//...

Durant el procés de redacció de l'esborrany d'aquest pla hem detectat quatre característiques que interessa posar en relleu:

...

*c) L'impacte de gènere que existeix en el treball sexual i en la prostitució. **La perspectiva d'abordatge no pot deixar de banda que la major part de persones que exerceixen aquesta activitat econòmica són dones, incloent-hi les transsexuals.** Hi ha, per tant, un important biaix de gènere que s'ha de tenir present tant pràcticament (a l'hora de dissenyar els protocols i els instruments necessaris) com teòricament des del punt de vista de l'anàlisi.*

Això no obstant, entenem que el document s'ha d'adreçar a totes les persones que exerceixen aquesta activitat econòmica i en aquestes condicions, i per aquest motiu ens referim a les persones que exerceixen la prostitució.

Sense perdre de vista aquesta perspectiva, no creiem tampoc que sigui oportuna una anàlisi que només centri la seva visió en les dones, perquè finalment podria tenir un efecte no desitjat: ser novament estigmatitzador i reduir l'anàlisi a un problema de dones, quan l'experiència ens diu que això no afavorirà la implicació i el bon fi de la defensa dels drets de totes les persones

A nivell metodològic, es preveu la participació del col·lectiu de transsexuals, a través del seu teixit associatiu. En concret diu:

Aquest pla intentarà incorporar l'experiència i el coneixement de les següents entitats: Genera, Àmbit-Prevençió, Comissions Obreres, Les Adoratius, El Lloc de la Dona d'Oblates, el Col·lectiu de Transsexuals de Catalunya, Surt i LICIT.

El document també recull en un dels seus annexes una referència explícita al col·lectiu de transsexuals:

4.1- Situacions de risc:

...

*Així doncs, amb la perspectiva que ens aporta la revisió dels estudis i informes que s'han elaborat al voltant del fenomen de la prostitució des de la dècada dels setanta, podem afirmar que la dificultat per accedir al mercat laboral formal i la necessitat d'ingressar una elevada quantitat de diners per fer front a les despeses econòmiques pròpies o familiars són dues motivacions vinculades a l'exercici del treball sexual per part de les dones. Una explicació que també defineix la realitat de les **dones transsexuals** que, d'una banda, pateixen una forta discriminació a l'hora d'accedir al mercat laboral i, d'altra banda, necessiten fer front a les despeses mèdiques que han de finançar-se elles mateixes perquè no estan incloses entre els serveis de la seguretat social.*

- L'aplicació del pla

L'aplicació pràctica de les mesures del pla es realitza des del 2006 a través de l'Agència per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual, que actualment està composta per un equip multidisciplinar format per una treballadora social, tres educadores, una psicòloga i un agent de salut.

El seu treball s'ha centrat inicialment a la zona de Ciutat Vella i, posteriorment, a l'àrea frontera entre Sant Martí i l'Eixample. Per portar-lo a la pràctica, es realitza inicialment un estudi de camp, a partir del qual s'articula el treball directe amb les persones destinatàries.

En el treball de camp de la zona de Ciutat Vella no s'han identificat de forma específica col·lectius de persones transsexuals, mentre que sí s'ha fet en la zona entre l'Eixample i Sant Martí, on s'ha iniciat el treball de camp aquest mes de juny de 2009.

Síntesi

El Pla Municipal per a les Dones 2005-2009 no desenvolupa estratègies de treball específiques destinades a la comunitat de dones lesbianes de la ciutat, més enllà del suport i la participació de les associacions d'aquest àmbit.

El conjunt dels serveis que ofereix el CIRDT tenen present el fet lesbià (documentació i audiovisuals, informació i assessorament, etc.), si bé no s'ha desenvolupat una línia de treball específica en aquest àmbit ni s'han desenvolupat accions de tipus proactiu. Ni el CIRDT ni els PIAD disposen d'estratègies o serveis específics adreçats a les dones lesbianes, derivant aquest tipus de demandes a les associacions.

A nivell de polítiques de violència de gènere, cal indicar que a nivell de legislació supramunicipal no s'hi inclouen les relacions violentes entre dones, tot i que des dels serveis municipals se n'atenen, en cas que n'arribi algun cas.

El Pla per a l'Abordatge Integral del Treball Sexual, nascut arran de l'aprovació de l'Ordenança de Civisme, és l'instrument municipal per abordar aquest àmbit, tot i que el limita a la seva incidència en l'espai públic. El document de treball inclou de forma explícita el col·lectiu de dones

transsexuals i es preveu que en el desenvolupament de les accions que s'hi portin a terme es generin serveis que donin resposta específica a les seves necessitats, si bé fins ara no s'ha desenvolupat a nivell pràctic.

A nivell de participació, destacar que cap de les associacions que consten dins del registre municipal d'associacions dins l'apartat d'"orientació sexual" forma part del Consell Municipal de les Dones de Barcelona.

Joventut

Referents: Direcció de Serveis de Participació, Dona, Joventut i Nous usos del temps → Oficina del Pla Jove

Les polítiques municipals en matèria d'infància, adolescència i joventut queden definides a través del Pla Jove 2006-2010 i el Programa Municipal per a la Infància i l'Adolescència 2007-2010.

En referència a la orientació sexual, recull de forma explícita els següents compromisos:

*218. Portar a terme accions educatives sobre salut sexual (mètodes anticonceptius, pràctiques sexuals, diversitat en **orientació sexual**, malalties de transmissió sexual...) adreçats a centres d'educació secundària i a entitats juvenils.*

*241. Donar a conèixer entre la població juvenil de la ciutat l'Oficina per la No-Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona, com a servei de prevenció, orientació, assessorament, mediació i coordinació per a la defensa dels drets de les persones en general, amb especial atenció als col·lectius discriminats per raó de gènere (sexe i **orientació sexual**), pertinença cultural (immigració i minories culturals), salut física i mental (disminucions, malalties cròniques, sida/VIH i addicions) i edat (en especial infància, joventut i gent gran)*

- Suport a les associacions

Des de Joventut s'ha donat suport, a través de la convocatòria anual de subvencions, a associacions joves de gais i lesbianes, i algunes d'aquestes utilitzen puntualment alguns dels serveis municipals adreçats a les associacions juvenils.

La base de dades d'entitats juvenils que gestiona i difon el Centre de Recursos Associatius Juvenils inclou un apartat específic per a les associacions de gais i lesbianes.

- Informació general i derivació

Els serveis d'informació juvenil inclouen informació sobre aspectes relacionats amb el col·lectiu LGTB, si bé no s'ha desenvolupat cap estratègia específica per ordenar i difondre informació i/o orientació en aquest àmbit.

Síntesi:

Les polítiques de joventut inclouen estratègies de treball destinades a promoure la igualtat del col·lectiu de persones homosexuals, i a desenvolupar programes de promoció de la salut, en col·laboració amb altres serveis municipals (Drets Civils i Salut pública). També inclou en els serveis d'informació diverses referències al col·lectiu, ja sigui en relació a la igualtat de drets, a aspectes afectivo-sexuals, a la salut o relacionats amb la difusió de les organitzacions d'aquest sector.

Usos del temps i conciliació de la vida personal, familiar i laboral

Referents: Direcció de Serveis de Participació, Dona, Joventut i Nous Usos del Temps → Oficina pels Usos del Temps

L'Ajuntament de Barcelona ha posat en marxa un àrea de treball que desenvolupa mesures i accions dirigides a incidir en les noves organitzacions dels temps a la ciutat i en l'adequació dels horaris i dels usos urbans, per tal d'ajustar-los als ritmes de vida de la ciutadania.

Entre les accions més destacables que es porten a terme, hi ha:

- Temps de barri: en el que a partir d'una diagnosi es proposen iniciatives en el territori que facilitin la conciliació de la vida laboral i familiar, així com una diferent forma de gestió dels usos del temps.
- Temps de treball: en el que es desenvolupen accions i propostes destinades a fomentar la conciliació dels usos del temps.
- Estudis: relacionats amb l'ús del temps i la seva relació en la distribució de tasques dins les famílies.

Si bé el programa parteix d'una visió àmplia del concepte de famílies i de relacions personals, que podria incloure perfectament la realitat de la comunitat LGTB, dins de les accions que ha desenvolupat fins ara no s'ha fet cap referència explícita a aspectes relacionats amb l'orientació sexual o la identitat de gènere.

Síntesi:

El Programa de nous usos socials del temps treballa a partir d'un marc conceptual obert sobre les famílies, si bé no inclou referències explícites relacionades amb el col·lectiu LGTB.

Participació ciutadana

Referents: Direcció de Serveis de Participació, Dona, Joventut i Nous usos del temps →
Participació i Associacionisme

A Entitats existents i fitxer general d'entitats

El Reglament de Participació Ciutadana defineix el fitxer general d'entitats ciutadanes com el registre mitjançant el qual conèixer les associacions que hi ha a la ciutat.

A continuació es relaciona la totalitat d'entitats i grups LGTB identificats a la ciutat en el procés de realització de la diagnosi, la seva participació o no en el CMLGTB i si estan inscrites en el fitxer:

B Entitats que formen part del CMLGTB

Inscrites en el fitxer general d'entitats ciutadanes

1. Aemics, Espai per a les llibertats sexuals
2. Asociación de Transexuales, Intersexuales y Transgénero de Catalunya
3. Associació Catalana per la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants (ACATHI)
4. Associació Cristiana de Gais i Lesbianes de Catalunya (ACGIL)
5. Associació de Famílies Lesbianes i Gais (flg)
6. Associació de Gais i Lesbianes Polícies - GAILESPOL
7. Associació de Mares i Pares de Gais i Lesbianes (AMPGIL)
8. Casal LAMBDA
9. Col·lectiu Gai de Barcelona
10. Associació Universitària "Sin Vergüenza"
11. Comissió Unitària 28 de Juny
12. Coordinadora Gai - Lesbiana
13. Ecogais
14. Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC)
15. Gais Positius
16. Grup d'Amics Gais (GAG)
17. Grup de Lesbianes Feministes
18. Grup de Transsexuals Masculins de Barcelona

19. Grup Jove Coordinadora Gai - Lesbiana

20. INCLOU, gais i lesbianes en l'educació

21. INFOGAI

22. Projecte dels Noms

23. STOP SIDA

24. Xarxa gai – L'Espai Professional GLBT

25. Arco Iris

No inscrites en el fitxer general d'entitats ciutadanes

26. Assessorament, Counselling, Orientació i Recursos per a Dones Lesbianes - ACORD

27. Associació d'Investigació i Suport de la Identitat i Orientació Sexual (AISIOS)

28. BarceDona – Mujeres trabajando para normalizar el hecho lésbico mediante la cultura

29. BEARCELONA

30. Col·lectiu Transsexual de Catalunya (CTC)

31. Espai per la informació GLBT – Ens Entenem

32. Fundación para la Identidad de Género

33. Joves per l'Alliberament Gai (JAG)

34. Panteres Grogues

C Grups que no formen part del Consell (cap està inscrita)

35. Gais Discapacitats

36. ExDones

37. Post-Op

38. Guerrilla Travolaka

39. Fundació Enllaç

40. ACT-Plataforma Activistes

41. El Hombre Transexual- BCN

42. Espai Obert Trans-Intersex

43. Grup de Sords del Lambda

44. Grup Tardor Lambda

45. Ningún Lugar

La consulta del fitxer general a través del web municipal només recull 13 registres diferents.

D Mostra d'entitats

Anualment, i amb motiu de les Festes de la Mercè, l'Ajuntament organitza una mostra d'entitats a la Plaça de Catalunya, en la que més de 100 entitats tenen estands informatius. Tradicionalment les associacions Coordinadora Gai-Lesbiana i el Casal Lambda han tingut un estand propi cadascuna, i en algunes edicions hi han participat també d'altres entitats.

També es té informació de la participació de l'associació Grup d'Amics Gais a la mostra d'entitats del districte de Sant Andreu.

E Subvencions

Anualment, l'Ajuntament obre una convocatòria de subvencions adreçada a les associacions de la ciutat, en la que s'hi recullen les convocatòries específiques que fa cada servei municipal i on es concreten les condicions per presentar-se a cadascuna d'elles.

A fi de facilitar la interpretació de la informació, incloem a l'apartat de Participació Ciutadana les subvencions que les diferents àrees municipals han atorgat a les entitats per aquesta via, si bé la seva valoració, aprovació i seguiment es realitza des de cadascun dels serveis municipals.

Les entitats que han rebut subvencions durant el 2008 han estat les següents:

Entitat	Import (€)	Àmbit
1. Casal Lambda	9.000	Cultura
2. Casal Lambda	4.000	Participació
3. Casal Lambda	1.500	Drets Civils
4. Casal Lambda	0	Dones
5. Casal Lambda	2.000	Joventut
6. Col·lectiu Gai de Barcelona	1.000	Participació
7. Col·lectiu Gai de Barcelona	4.000	Joventut
8. Col·lectiu Gai de Barcelona	4.000	Drets Civils
9. Stop Sida	3.000	Salut Pública
10. Stop Sida	12.000	Salut Pública
11. Projecte dels Noms	1.200	Drets Civils
12. Projecte dels Noms	12.000	Salut Pública
13. Projecte dels Noms	8.000	Drets Civils
14. Gais Positius	3.000	Acció Social
15. Gais Positius	3.000	Drets Civils

16. Gais Positius	8.000	Salut Pública
17. Gais Positius	2.500	Drets Civils
18. Gais Positius	2.000	Associacionisme
19. AMPGIL	3.000	Drets Civils
20. ACGIL	2.500	Drets Civils
21. Coordinadora Gai - Lesbiana	12.000	Participació
22. ACORD	4.000	Drets Civils
23. Grup d'Amics Gais	1.000	Cultura
24. Grup d'Amics Gais	8.000	Drets Civils
25. ACATHI	3.500	Immigració
26. ACATHI	3.800	Drets Civils
27. ACATHI	0	Dones
28. ACATHI	1.000	Joventut
29. Ens Entenem	2.000	Drets Civils
30. Ecogais	3.000	Medi Ambient
31. Infogai	3.000	Drets Civils
32. GAILESPOL	7.500	Drets Civils
33. Discapacitats Gais	0	Drets Civils
34. Pandora	1.000	Drets Civils
35. Front d'Alliberament Gai de Catalunya	6.000	Drets Civils
36. Comissió unitària 28 de Juny	10.000	Drets Civils
TOTAL	151.500 €	

20 entitats han presentat un total de 36 projectes, dels quals 33 han rebut el 2008 algun tipus de suport. En total, els 33 projectes aprovats sumen una aportació total de 151.500 euros.

Cal recordar que en aquestes convocatòries també es pot haver donat suport a projectes que treballin amb algun dels col·lectius, però que no hagin estat presentades per associacions LGTB.

En tot cas, a més del suport a través de les subvencions, l'Ajuntament també ha signat convenis de col·laboració amb la Coordinadora Gai-Lesbiana i amb el Casal Lambda al llarg dels darrers anys (15.000 euros el 2008 a cadascuna), i el 2008 també s'ha donat suport via conveni als Eurogames i a la trobada de GAILESPOL.

Síntesi:

Tal com s'ha anat detallant en cada apartat, la relació de cada àrea o servei amb les associacions LGTB que treballen en el seu àmbit és un fet normal i habitual.

A nivell general, la participació del sector en els afers municipals s'articula principalment a través del Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals.

Tradicionalment, hi ha hagut suport de l'Ajuntament a les entitats a través de convenis i subvencions. Algun dels apartats de la convocatòria de subvencions fa referència explícita a l'orientació sexual i la identitat de gènere.

Hi ha un desajust entre les associacions que actualment existeixen a la ciutat i el fitxer general d'entitats.

Cooperació internacional

Referent: Direcció de Serveis de Cooperació Internacional i Immigració → Cooperació

Les polítiques municipals de cooperació queden definides en el Pla Director de Cooperació Internacional, Solidaritat i Pau 2009-2012, aprovat al Plenari Municipal de l'Ajuntament de Barcelona el dia 30 de gener del 2009.

Aquest pla inclou de forma explícita la referència a opció sexual en l'apartat de valors i objectius.

3.1 Missió

...//...

En conseqüència, la missió de la cooperació per al desenvolupament de l'Ajuntament és promoure l'eradicació de la pobresa, la cohesió social, el desenvolupament humà sostenible, la lluita contra les desigualtats i la injustícia, i l'educació per una ciutadania compromesa i activa.

Aquesta missió s'haurà de desenvolupar a partir de l'enfortiment i la promoció de les capacitats de les persones, del teixit associatiu, de les comunitats, de les ciutats i de les nacions, i mitjançant processos recíprocs i d'aprenentatge mutu basats en els drets de les persones i la denúncia de les injustícies socials.

3.2 Valors

...//...

e) La defensa i la promoció de les persones i els col·lectius més desfavorits o dels que pateixen discriminacions polítiques o econòmiques per raó de gènere, ètnia, cultura o religió. En consonància amb el Pla Director 2007-2010 de la Generalitat de Catalunya, s'amplia aquest valor més enllà del previst a la Llei per incorporar-hi la defensa i la promoció de les persones i els col·lectius que pateixen discriminacions per raó de la seva llengua, opció sexual o per raó de la seva discapacitat.

...//...

4. Objectius estratègics i específics

4.1 Objectius estratègics i específics

...//...

2. Augmentar les capacitats humanes i socials

Són actuacions específiques orientades al benestar i a la cobertura de les necessitats socials bàsiques en el sector de la salut, l'educació, la cultura, l'accés a l'aigua, el sanejament bàsic, la sobirania alimentària, la creació de capacitats productives i de teixit emprenedor, la sostenibilitat ambiental i la promoció de l'empoderament de les dones.

D'aquesta manera es potencien les actuacions amb una voluntat transformadora, és a dir, orientades a facilitar la superació de mancances col·lectives i avançar cap a la justícia social i satisfer els drets de totes les persones.

*Les actuacions hauran de dedicar especial atenció a col·lectius amb especials vulnerabilitats o subjectes a discriminació per raons d'edat, sexe, ètnia, cultura o **opció sexual**.*

En coherència amb el que ja s'ha exposat, es desenvolupa aquest objectiu estratègic mitjançant els següents objectius específics:

...//...

Aquesta inclusió, no obstant, no ha suposat que fins ara es desenvolupin programes de cooperació i/o solidaritat destinats a millorar les condicions de vida de les persones homosexuals en la convocatòria oberta a les associacions.

Respecte als programes de cooperació, solidaritat i pau que desenvolupa directament l'Ajuntament, actualment només hi ha en marxa el programa Ciutats Refugi, descrit a l'apartat de Drets Civils.

Síntesi:

A nivell de cooperació, solidaritat i pau, es disposa del marc conceptual i del compromís polític per desenvolupar programes destinats a desenvolupar programes relacionats amb l'orientació sexual, si bé fins ara no se n'ha portat cap a la pràctica.

Immigració

Referent: Direcció de Serveis de Cooperació Internacional i Immigració → Immigració

Les polítiques municipals en matèria d'immigració vénen marcades pel Pla de Treball Immigració 2008-2011, en el que no hi ha cap referència al col·lectiu LGTB.

Actualment s'està realitzant el Pla Barcelona Interculturalitat, mitjançant el qual es vol definir un model propi per a la gestió de la diversitat. Aquests són els objectius que es planteja:

La diversitat d'orígens, llengües, costums, valors i creences que ha suposat l'augment notable de la diversitat sociocultural a Barcelona en els darrers anys planteja noves complexitats per a la convivència i la cohesió social, però també noves oportunitats que cal tenir presents. En funció de com interpretem i abordem aquesta nova realitat, farem que prevalguin més uns factors o uns altres. El Pla Barcelona Interculturalitat que ha decidit impulsar l'Ajuntament durant l'any 2009 vol definir aquests canvis i donar respostes als nous reptes i noves necessitats de la ciutat.

En l'àmbit de les polítiques d'atenció a les persones immigrants, actualment no hi ha establertes unes pautes específiques de treball relacionades amb el col·lectiu LGTB, ja sigui a l'hora de donar a conèixer entre les persones nouvingudes la situació legal d'aquest col·lectiu al nostre país o el desenvolupament de protocols específics d'informació i/o orientació, si bé entre les associacions que realitzen accions d'acollida hi ha inclosa l'Associació Catalana per la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants (ACATHI).

A Incorporació de l'associació ACATHI al Consell Municipal d'Immigració

L'existència d'aquesta entitat i la seva participació activa en els espais municipals ha permès situar una primera referència en els espais de treball de les associacions d'immigrants. En concret, aquesta entitat és membre del Consell Municipal d'Immigració des del 2008, on ha pres un paper actiu per situar els problemes que afecten el col·lectiu representat i les possibles vies per donar-hi resposta.

B Participació de l'associació ACATHI en la Xarxa d'Entitats d'Acollida

Des de l'any 2008, l'associació ACATHI forma part també de la Xarxa d'Entitats d'Acollida, de forma que les persones homosexuals i/o transsexuals trobin un espai específic d'atenció quan arribin a la ciutat.

L'objectiu de les accions d'acollida municipals realitzades des d'ACATHI és, en aquest cas, atendre les necessitats específiques del col·lectiu LGTB d'origen immigrant, com ara les derivades d'haver patit algun tipus de discriminació o persecució per la seva orientació sexual, i també garantir l'accés a la informació bàsica i orientar-les per tal que puguin desenvolupar-se autònomament a la ciutat (empadronament, assessorament jurídic, coneixement de l'entorn, aprenentatge de la llengua, assessorament laboral, sistema sanitari, serveis d'emergències socials, etc.).

A través d'aquest servei, el 2008 l'Associació ACATHI va atendre un total de 195 persones.

C Visualitzar la necessitat d'incorporar l'orientació sexual com a motiu per cercar refugi

L'any 2008 es va celebrar per primera vegada el Dia Mundial de les Persones Refugiades, amb un acte institucional promogut pel conjunt de les entitats. Una de les persones que va oferir el seu testimoni en aquella primera edició havia patit l'exili del seu país per la seva orientació sexual.

Aquesta mesura i d'altres que s'han portat a terme pels col·lectius implicats han possibilitat que la persecució per l'orientació sexual hagi estat considerada com a causa d'obtenció de l'estatut de refugiat en el Projecte de Llei d'asil i protecció subsidiària que actualment es troba en tràmit.

B Presència de l'associació ACATHI en la celebració del Dia del Migrant

La celebració del Dia del Migrant és una activitat anual de sensibilització, mobilització i participació de la ciutadania sobre la immigració amb activitats de tallers, xerrades, actes educatius, animacions amb concerts diürns, mostra d'entitats i associacions...

L'associació participa activament en l'organització de les activitats que es realitzen aquest dia i, a més, efectua el muntatge d'una carpa informativa sobre l'entitat i la problemàtica del col·lectiu LGTB d'origen immigrant. A través d'aquesta acció, s'assoleix una millora en el procés de sensibilització de la societat en general.

Síntesi

L'existència i la participació activa de l'associació ACATHI ha permès incorporar als espais de treball i de sensibilització que promou l'Ajuntament una referència a l'orientació sexual, mitjançant la qual sensibilitzar tant els altres col·lectius d'immigrants com la resta de la societat. La participació de l'entitat a la Xarxa d'Acollida permet també oferir un espai de referència per a les persones homosexuals nouvingudes.

No obstant això, en la resta d'àmbits no s'han articulats mesures específiques relacionades amb el col·lectiu LGTB, ja sigui per garantir el coneixement de la legislació estatal en aquesta matèria entre les persones nouvingudes, o per oferir serveis específics als immigrants LGTB.

Instituts relacionats

Educació

Referents: Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB)

Consorci d'Educació de Barcelona (CEB)

La Carta Municipal de Barcelona estableix la creació d'un consorci entre Ajuntament i Generalitat que assumeixi la definició i desenvolupament de les polítiques educatives a la ciutat de Barcelona. Aquest consorci, creat durant els darrers anys, ha anat assumint progressivament la tasca que venia fent l'IMEB en relació a l'educació reglada.

A Assignatura de Ciutadania

A nivell educatiu, la principal referència respecte al tractament d'aspectes relacionats amb el col·lectiu LGTB és l'assignatura de Ciutadania, impulsada des de fa tres anys i que inclou com a elements a desenvolupar aspectes relacionats amb la igualtat, la sexualitat i, específicament, sobre l'homosexualitat.

Es tracta, però, d'una assignatura oberta i que, per tant, cada centre concreta de quina manera el desenvolupa. Actualment no hi ha una visió clara de com s'està aplicant i fins a quin punt s'estan desenvolupant els continguts relacionats amb sexualitat i orientació sexual.

En tot cas, a través de la LOE s'ha establert com a competència bàsica "la competència social i ciutadana que parla de reconèixer la igualtat de drets dels diferents col·lectius, en particular entre homes i dones".

Així, a nivell formal es pot considerar que la normalització del fet homosexual està inclosa en el procés educatiu, si bé no es té coneixement detallat del seu grau d'aplicació.

B Institut Municipal d'Educació de Barcelona

El procés de traspàs de les competències de l'IMEB en matèria d'educació reglada al Consorci d'Educació de Barcelona ha fet redefinir les funcions de l'institut, que es preveu que centri la seva acció en aquells aspectes relacionats amb l'educació que no formen part de l'ensenyament reglat.

A la pràctica, sembla que el procés de traspàs de les competències de l'IMEB al consorci no han permès encara estructurar de forma clara el nou marc de treball. En tot cas, formen part de les competències de l'IMEB, entre d'altres:

- L'escola bressol.
- L'escola de música.
- L'educació no formal.
- El Projecte Educatiu de Ciutat.

Des de l'IMEB també es coordina el "Programa d'activitats escolars", a través del qual s'ofereix als centres educatius més de 1.000 activitats promogudes per les associacions, entre les que s'hi inclou les que ofereixen diverses associacions LGTB, com per exemple la Coordinadora Gai-Lesbiana o l'Associació de Famílies de lesbianes i Gais.

Respecte al programa "Educació en valors", també promogut per l'IMEB, no s'ha realitzat cap material ni acció destinada concreta per a les escoles de la ciutat sobre el col·lectiu de gais, lesbianes, bisexuals i transsexuals, o bé que estiguessin relacionats amb el tractament de la temàtica.

C Consorci d'educació de Barcelona

Programa "Salut i escola"

Aquest servei, adreçat als nois i noies de segon cicle (14-16 anys), es va iniciar el 2004 i aquest curs s'ha acabat la implementació a tota la ciutat. Es desenvolupa en el 100% dels centres públics i en el 75% dels concertats.

El servei neix davant la constatació que els joves no s'adrecen als serveis sanitaris i, per tant, s'ha optat per portar aquests serveis als centres escolars. Mitjançant aquest programa, una persona d'infermeria dels serveis de salut es desplaça setmanalment a cada centre educatiu, on ofereix una consulta oberta, confidencial i sense cap filtre per part de l'escola, amb l'objectiu de facilitar informació i orientació sobre:

- Trastorns alimentaris.
- Consums (drogues).
- Sexualitat.
- Salut mental.

En la primera fase de funcionament, el 80% de les consultes són sobre aspectes afectivo-sexuals.

Dins del programa "Salut i escola" també s'hi inclouen els programes que realitza l'ASPB en l'àmbit de l'educació formal (descrits a l'apartat de Salut).

Bullying o assetjament entre iguals

Des de fa cinc anys hi ha en marxa un programa de mediació escolar (compost per equips de professors, pares i alumnes) que desenvolupa processos de mediació quan es produeixen situacions d'assetjament entre iguals. No es disposa de dades concretes sobre els casos atesos ni, per tant, si l'orientació sexual o la identitat de gènere n'és una causa rellevant.

Com a novetat, a partir del curs vinent tots els centres han de desenvolupar un projecte de convivència, relacionat principalment amb els temes de coeducació, però que també ha d'incorporar altres programes o projectes que ja s'estiguin desenvolupant a cada centre. Aquest programa es desplegarà progressivament.

Serveis educatius integrats

Cada districte disposa d'un servei educatiu integrat, que té com a objectiu dotar de serveis, assessorament i orientació els centres educatius de la seva zona. Aquests centres consten de:

- Servei de recursos pedagògics, a través del qual s'ofereixen serveis, accions i materials per desenvolupar el pla de formació de cada centre.

- Equip d'assistència i orientació pedagògica (EAP), que ofereix suport al centres a nivell psicopedagògic.
- Tècnics en inclusió i llengua, des d'on es dona suporta als aspectes relacionats amb l'acollida a les persones nouvingudes.

En aquest treball de camp no s'ha pogut identificar els materials, recursos i/o accions que pugui estar realitzant cada servei educatiu, si bé es considera que molt probablement disposin d'un mínim de materials i serveis relacionats amb el col·lectiu LGTB, tot i que sembla que no s'han desenvolupat polítiques proactives en aquest àmbit.

Formació al professorat de secundària per treballar aspectes afectivosexuals

Actualment s'està preparant un curs de formació de 15 hores, adreçat a un total de 25 professors i professores, en el que es preveu tractar els aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere, la prevenció de relacions abusives i en el que es podrien incloure els aspectes d'identitat i orientació sexual.

Pública /concertada

Els programes que es desenvolupen des del CEB van adreçats tant a l'escola pública com a la concertada, si bé és cert que qualsevol nova acció és més senzilla d'aplicar en els centres públics.

Síntesi:

L'assignatura de Ciutadania hauria de ser l'espai curricular de referència per situar els aspectes relacionats amb el col·lectiu LGTB, malgrat que no es té informació detallada sobre quin és el seu grau d'aplicació pràctica.

A nivell d'atenció personal, el programa "Salut i escola" ofereix un servei personalitzat i confidencial a tots els nois i noies de secundària, on poder tractar aspectes relacionats amb la sexualitat.

Els serveis educatius integrats de cada districte disposen possiblement de recursos i/o accions relacionades amb el col·lectiu LGTB per als centres que ho sol·licitin, tot i que no es coneixen accions que s'hagin desenvolupat des d'aquests serveis de forma proactiva.

A nivell educatiu hi ha amb tota seguretat materials, recursos i accions que s'han anat desenvolupant en alguns centres escolars, si bé no responen a una estratègia pautada i comuna per al conjunt de la ciutat, sinó a la singularitat, voluntats i/o realitat de cada centre.

Esports

Referent: Institut Barcelona Esports (IBE)

A Eurogames 2008

La celebració dels *Eurogames* a la ciutat de Barcelona l'any 2008 ha estat la principal acció que s'ha desenvolupat en l'àmbit d'esports relacionada amb el col·lectiu LGTB. El llarg procés de candidatura i designació de la ciutat de Barcelona com a seu, i la complexitat de les tasques per a la seva organització ha suposat un important repte, compartit per l'associació organitzadora (Panteres Grogues) i l'Ajuntament. L'IBE ha assumit a nivell municipal la coordinació d'aquest esdeveniment, si bé hi han col·laborat molts altres serveis municipals (Guàrdia Urbana, Comunicació, districtes, Drets Civils, etc.).

L'acte en si, d'una durada d'una setmana, va suposar un important esdeveniment per a la ciutat, arribant a aglutinar pràcticament 20.000 persones només en l'acte d'inauguració. La campanya de difusió, realitzada a través dels espais municipals en els transports públics, va donar una dimensió més àmplia a l'esdeveniment, que, juntament amb la cobertura dels mitjans de comunicació, va suposar un important impacte comunicatiu.

B Col·laboració amb Panteres Grogues

A nivell esportiu, les accions de l'IBE en aquest camp se centren en la col·laboració amb l'associació Panteres Grogues, a través de subvencions i la cessió d'espais per a la realització d'activitats esportives.

C Altres

Des de l'IBE no es té cap línia específica de treball de formació o orientació a les persones que treballen en els equipaments esportius en relació al col·lectiu LGTB, ni adaptacions de les activitats esportives que es desenvolupen en els equipaments municipals, més enllà de les que promou Panteres Grogues com a associació.

Tampoc es té prevista cap acció específica de sensibilització en l'àmbit esportiu o de treball en la defensa de la diversitat i el respecte a la diferència que incideixin en aspectes d'orientació sexual o identitat de gènere.

Respecte a la possibilitat d'utilització de vestidors per a persones transsexuals, actualment no hi ha cap tipus de segregació per a cap col·lectiu, a excepció de vestidors per a persones discapacitades en alguns centres esportius.

Síntesi:

Si bé la celebració dels *Eurogames* ha estat un element especialment rellevant en relació a l'esport i el col·lectiu LGTB, aquest no ha generat una estratègia de treball posterior en l'àmbit esportiu a la ciutat de Barcelona.

Cultura

Referent: Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)

A Promoció cultural

L'acció de foment i promoció de la cultura desenvolupada per l'ICUB ha tingut tradicionalment una especial sensibilitat per incorporar referències relacionades amb la diversitat, si bé seria molt complex i poc útil fer una relació exhaustiva de les iniciatives culturals desenvolupades per aquest institut o amb el seu suport que fessin referència, d'alguna manera, a l'orientació sexual o la identitat de gènere.

B Relació amb entitats

La reflexió anterior és també vàlida en l'àmbit de les subvencions a activitats culturals, a través de les quals s'articula una part de l'estratègia de promoció cultural de la ciutat. No obstant això, cal assenyalar les mostres de cinema sobre el col·lectiu gai-lesbià de la ciutat com a principals accions desenvolupades amb el suport explícit de l'ICUB en aquest camp.

C Biblioteques

El Grup de Treball d'Informació i Documentació Gai, Lèsbica, Bisexual i Transgènere del Col·legi Oficial de Bibliotecaris - Documentalistes de Catalunya ha estat el responsable d'elaborar una bibliografia bàsica relacionada amb el col·lectiu LGTB, que en el seu moment es va incorporar a almenys una biblioteca de cada districte i, posteriorment, a totes les noves biblioteques que s'han obert a la ciutat.

Aquest mateix grup ha estat el responsable de fer les posteriors actualitzacions bibliogràfiques, que també s'han anat incorporant al fons de les biblioteques municipals.

Respecte a les activitats que s'organitzen a les biblioteques, s'han fet dos cicles sobre diversitat afectiva i nous models familiars per a públic familiar, que han passat per totes les biblioteques de Barcelona. El primer, realitzat el 2003, va estar organitzat per l'Associació de Pares i Mares de Gais i Lesbianes i va consistir en una narració de contes. El segon, realitzat el

2009, ha estat organitzat pel Grup de Treball LGTB del Col·legi Oficial de Bibliotecaris - Documentalistes de Catalunya.

D Comissió del Nomenclàtor

És la responsable de la designació dels noms dels carrers i places de la ciutat. En la consulta realitzada s'han identificat dues referències clares: la primera, els Jardins de Safo, situats entre l'Avinguda de Roma i els carrers de Llançà, Vilamarí i València; l'altra és una referència al triangle rosa ubicat en el paviment del carrer de Sèneca, en memòria de les víctimes de l'Holocaust (veure també l'apartat de Comissió del Patrimoni Artístic, dins de la Gerència d'Urbanisme).

Síntesi:

Tot i la dificultat d'identificar les accions culturals que situen la diversitat afectivosexual i el grau de suport que en cada cas ha pogut donar l'ICUB, es valora que en termes generals aquest ha estat un sector amb una alta sensibilitat i una important tasca de normalització. S'ha de posar de relleu en aquest àmbit el suport a les mostres de cinema gai-lesbià que s'han realitzat a la ciutat.

Les biblioteques han incorporat de forma normalitzada un ampli fons bibliogràfic, a partir de les recomanacions del Grup de Treball LGTB del Col·legi de Bibliotecaris –Documentalistes de Catalunya, i han realitzat activitats de divulgació.

/ Gerència de finances

Hisenda

Referent: Institut Municipal d'Hisenda

A Preus públics dels serveis municipals

Els preus dels serveis públics municipals i els possibles descomptes o avantatges vénen determinats per les normes que l'Ajuntament elabora per a la prestació de serveis, sense que s'hagin identificat referències explícites a la comunitat LGTB.

Els preus públics regulen els preus dels següents serveis:

- Equipaments residencials per a persones amb disminució física i llars i residències per a persones amb disminució psíquica.
- Residències, habitatges tutelats i centres de dia.

- Serveis de la Unitat Muntada, la Secció Canina i la Galeria de Tir de la Guàrdia Urbana.
- Cursos de formació impartits pel Servei de Prevenció i Extinció d'Incendis i Salvament.
- Productes i serveis de Barcelona Informació.
- Serveis culturals i lloguer d'espais del Pavelló Mies van der Rohe.
- Serveis de recollida de residus comercials i industrials assimilables a municipals i de prestació de serveis especials de neteja i recollida de residus municipals.
- Serveis d'atenció domiciliària.
- Granja Escola Can Girona.
- Serveis dels equipaments dels districtes.
- Serveis de les instal·lacions esportives municipals.

Les referències a avantatges per accedir a determinats serveis fan referència en alguns casos als recursos econòmics disponibles de les persones o de les seves unitats familiars, en compliment de les normes establertes en cada cas per aquests serveis.

B Institut Municipal d'Hisenda

Des d'aquest institut es gestiona el cobrament dels impostos municipals (principalment l'Impost de Béns Immobles i les multes), pel que en cap cas hi ha un marc de referència en el que es pugui identificar alguna acció o servei adreçat de forma específica al col·lectiu LGTB.

C Taxes municipals

No s'ha identificat cap taxa municipal que faci referència a algun aspecte relacionat directament amb el col·lectiu LGTB.

Síntesi:

La previsió de condicions especials en els preus públics per a determinats segments del col·lectiu que puguin estar en situació d'especial vulnerabilitat no queda recollida de forma explícita en les taxes i preus públics. En tot cas, qualsevol iniciativa d'aquestes característiques hauria de quedar recollida en el catàleg de serveis de Serveis Socials, perquè tingués efectes pràctics a nivell de preus públics.

/ Gerència d'urbanisme i infraestructures

Patrimoni artístic

Referent: Comissió de patrimoni artístic.

La consulta a la Comissió de Patrimoni Artístic de la Gerència d'Urbanisme i Infraestructures ha permès identificar tres elements en l'espai públic relacionats amb el col·lectiu LGTB. Aquests són:

Placa de record a Ocaña: situada a la façana de la Plaça Reial número 12, diu: "En aquesta casa va viure el pintor Ocaña (1972-1982)". La placa és de ceràmica i està decorada amb uns àngels, recordant la tipologia de pintura que feia aquest autor.

Placa en record a Sònia: situada al quiosc de la música del Parc de la Ciutadella, diu: "En aquesta glorieta, va morir assassinada el 6 d'octubre de 1991 la transsexual Sònia a mans del feixisme. Nosaltres no oblidem. Coordinadora de Frentes de Liberación Homosexual del Estado Español (COFLHEE), Barcelona, 7 de març de 1993".

Memorial de la Sida: situat al Jardí d'aclimatació del Parc de Montjuïc, amb la següent inscripció:

*"Parlem de tu
parlem de tu, però no pas amb pena
senzillament, de com
ens vas deixar, del sofriment lentíssim
que va anar marfontent-te des de les teves
coses parlem i també dels teus gustos
el que estimaves
del que feies i deies i senties
de tu parlem però no pas amb pena
i poc a poc esdevindràs tan nostra que no caldrà ni que parlem de tu
per recordar-te, a poc a poc serà
un gest, un mot, un gust una mirada.*

Miquel Martí i Pol. *Llibre d'absències*
Memorial de la Sida / Memorial del Sida / AIDS Memorial"

La fitxa d'informació de la Comissió del Patrimoni Artístic recull també la següent informació:

El Projecte dels Noms, organisme que lluita contra la malaltia de la sida des del 1993, va proposar a Parcs i Jardins col·locar un memorial en record de tots aquells que l'haguessin patida. L'arquitecta Patrizia Falcone i l'expert en jardins Lluís Abad van dissenyar un racó del Jardí d'aclimatació, dins de Montjuïc, perquè acollís la idea. Una olivera amb el símbol de pau i d'eternitat, i unes lloses de pedra amb el text d'un poema de Miquel Martí i Pol conformen el memorial proposat per Projecte dels Noms. La inauguració va tenir lloc el dissabte 3 d'abril de 2003 en un acte conduït per l'actor Jordi Boixaderas, en presència de la regidora Imma Mayol, aleshores presidenta de Parcs i Jardins.

Síntesi

La ciutat compta amb alguns elements, dins el patrimoni artístic de la ciutat, que fan referència al col·lectiu LGTB.

Gerència De serveis de Medi Ambient

Àrea de Medi Ambient

Referents: Gerència de Medi Ambient → Parcs i Jardins

A Circular interna sobre l'ús del llenguatge ²¹

L'any 2005, Parcs i Jardins va explicitar la seva postura respecte a la igualtat de condicions i la necessitat de respecte a la diversitat entre els seus treballadors i treballadores a través d'una circular interna que es transcriu a continuació:

Des d'aquest Institut volem promoure entre tots els treballadors i les treballadores les actituds de respecte per la diversitat en el sentit més ampli del terme perquè tots tinguin plena igualtat en l'exercici dels seus drets i deures, i evitar així cap tipus de discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició personal o social.

*En un col·lectiu gran com el nostre, a l'igual que en la resta de la societat, hi conviuen persones de diverses religions, cultures i orientacions sexuals, i es poden donar situacions en què treballadors o treballadores es puguin sentir menystinguts, dolguts o discriminats per raó de la seva **orientació sexual**, religió o color de pell.*

Volem encoratjar tots els treballadors i les treballadores d'aquest Institut a evitar en tot moment aquest tipus de situacions, mantenint una actitud de respecte envers la diversitat i utilitzant un llenguatge respectuós i no groller per dirigir-se a qualsevol treballador o treballadora de l'Institut.

Alhora volem manifestar que des de Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal, es vetllarà per garantir els drets de les persones en totes les actuacions en l'àmbit laboral i, en especial, perquè no es doni cap tipus de discriminació.

B Gestió d'espais públics en els que hi ha trobades sexuals entre homes

L'ús d'espais públics per part del col·lectiu d'homes homosexuals per a la realització d'activitats sexuals ha estat un fet tradicional a Barcelona. Des de Parcs i Jardins no és te una relació d'aquests espais ni es realitza una política diferenciada en la gestió de determinats espais àmpliament coneguts (ni per facilitar-ne un adequat ús ni per impedir-lo). En aquest sentit, les podes que es realitzen al conjunt de parcs de la ciutat responen a criteris de gestió i són comuns per al conjunt de la ciutat.

C Altres

Des de l'Àrea de Medi Ambient s'és conscient que un important nombre d'usuaris de la platja nudista forma part del col·lectiu LGTB, si bé aquest fet no comporta cap canvi en el model de gestió que es fa d'aquest espai.

També tenen constància que dos *chiringuitos* de la platja s'identifiquen de forma clara com a espais *gayfriendly*, tot i que aquest no era un element a valorar en el procediment d'adjudicació.

Síntesi:

Des de Parcs i Jardins, com a institut vinculat a l'Àrea de Medi Ambient, s'ha realitzat una circular interna sobre l'ús del llenguatge.

Gerència de prevenció, seguretat i mobilitat

Prevenció i seguretat

Referents: Guàrdia Urbana

Direcció de Serveis de Prevenció

A Guàrdia Urbana:

Nomenclàtor de la Guàrdia Urbana ²²

El nomenclàtor de la Guàrdia Urbana és el resum del conjunt de normes i disposicions que correspon fer complir a tots els agents del cos, de forma que els hi sigui fàcil garantir-ne l'aplicació.

En aquest nomenclàtor, hi ha dues referències explícites respecte a la defensa del col·lectiu LGTB, on es concreten els continguts de l'Ordenança de mesures per fomentar i garantir la convivència ciutadana a l'espai públic de Barcelona relacionats amb el col·lectiu LGTB, i que es copien literalment a continuació:

- Conductes a l'espai públic de menyspreu a la dignitat de les persones i comportaments discriminatoris (ja sigui de contingut xenòfob, racista, sexista o homòfob, o de qualsevol altra condició o circumstància personal o social, de fet, per escrit o de paraula, mitjançant insults, burles, molèsties intencionades, coacció psíquica o física, agressions o altres conductes vexatòries). Sanció 1125/750,01.
- Conductes a l'espai públic de menyspreu a la dignitat de les persones i comportaments discriminatoris quan s'adrecin contra persones grans, menors, persones amb discapaci-

tats físiques o psíquiques (ja sigui de contingut xenòfob, racista, sexista o homòfob, o de qualsevol altra condició o circumstància personal o social, de fet, per escrit o de paraula, mitjançant insults, burles, molèsties intencionades, coacció psíquica o física, agressions o altres conductes vexatòries). Sanció 2250/1500,01.

B Norma d'actuació per prevenir i evitar actituds discriminatòries ²³

La Guàrdia Urbana, en col·laboració amb l'Oficina per la No Discriminació i la Fiscalia contra l'homofòbia, ha redactat la Instrucció 29/08 referent a les normes d'actuació per prevenir i evitar actituds discriminatòries, entre les que s'hi inclou de forma explícita l'homofòbia, la lesbofòbia i la transfòbia.

La norma ha estat difosa a totes les unitats de la Guàrdia Urbana, i es preveu realitzar sessions de formació específica sobre aquesta instrucció, la primera de les quals s'ha fet durant el mes de juny del 2009 a sergents i caporals.

C IV Conferència Europea de Gais i Lesbianes Polícies

L'ajuntament de Barcelona ha donat suport a través de l'Àrea de Prevenció, Seguretat i Mobilitat a la IV Conferència Europea de Gais i Lesbianes Polícies, organitzada per l'associació GAILESPOL l'any 2008. Aquesta iniciativa també ha comptat amb el suport de Drets Civils.

La realització de la jornada a Barcelona ha permès fer més propers a la ciutat i als seus cossos de seguretat les tasques, plantejaments i reflexions que a nivell europeu s'estan desenvolupant sobre el rol i actituds de la policia respecte al col·lectiu de persones homosexuals.

Els destinataris han estat, de forma prioritària, els cossos de seguretat, i en general, els agents que intervenen en la defensa i consolidació de les condicions d'igualtat del col·lectiu LGTB.

La realització d'aquesta jornada a la ciutat de Barcelona ha permès:

- Aproximar la tasca i reflexions fetes a nivell d'Europa per part del col·lectiu gai-lesbià europeu a la ciutat de Barcelona i, en concret, als cossos de seguretat del país.
- Visibilitzar el rol proactiu que els cossos de seguretat tenen en la defensa dels drets i llibertats individuals i el respecte a la diversitat.
- Generar un espai de debat i reflexió que aportí marcs de referència i criteris sobre les pautes a desenvolupar en aquests àmbits.
- Incorporar la ciutat de Barcelona entre els agents que treballen de forma activa en aquest àmbit.

C Altres

La Guàrdia Urbana manté una relació de col·laboració estable amb l'associació GAILESPOL.

Síntesi:

La Guàrdia Urbana té incorporat en els seus protocols d'actuació les discriminacions al col·lectiu LGTB, basant-se en els continguts de l'Ordenança de mesures per fomentar i garantir la convivència ciutadana a l'espai públic de Barcelona. També ha elaborat una norma interna d'actuació en aquest àmbit i està desenvolupant cursos de formació interns.

La realització de la IV Conferència Europea de Gais i Lesbianes Polícies a la ciutat de Barcelona també ha contribuït a incorporar la realitat del col·lectiu LGTB en l'àmbit policial.

/ Gerència de promoció econòmica

Comerç i mercats municipals

Referent: Direcció de Serveis de Promoció de l'Activitat Econòmica Interior

Tot i que des d'aquesta àrea es tenen contactes amb la recentment formada Associació de Comerciants del Gaixample, no s'han realitzat accions específiques de promoció del comerç relacionat amb el col·lectiu LGTB (els plànols del *Gaixample* s'han promogut des de Turisme).

Turisme

Referents: Direcció de Serveis de Coordinació i Programes Estratègics → Turisme

La promoció turística de la ciutat es realitza des de Turisme de Barcelona, estructurat com a consorci, del qual l'Ajuntament en forma part.

A Presència de la ciutat de Barcelona, amb productes de promoció adreçats al col·lectiu LGTB, a l'estranger (fires, etc.)

Turisme de Barcelona ha tingut un paper actiu en la promoció de la ciutat com a destí turístic adreçat a la població LGTB. Aquestes són les accions realitzades:

- Presència en la *International Conference on Gay & Lesbian Tourism* per informar el sector de com funciona el mercat (2000).

- Assistència a Nova York a la *Gay & Lesbian World Travel Expo* (2000).
- Participació en el fullet *Gay & Lesbian Europe Vacation Planner* (2001 a 2005), que edita Community Marketing. El fullet es distribueix als Estats Units i a Europa: 50.000 còpies a consumidors directes i agents de viatge, i 20.000 còpies addicionals en esdeveniments gai, llibreries, etc.
- L'any 2003 es va participar en les fires i *workshops* següents: *Gay Fun Ibiza* (juliol) i *Sizziling Cities* a Beverly Hills - Los Angeles i Nova York (octubre).
- Durant el 2005 es va participar a la *Gay Travel Fair* de Londres (6 de març) i a la tercera edició de la *Rainbow Attitude* de París (21-24 octubre), amb estand compartit amb l'Hotel Axel i Perseus Travel (receptiva gai).
- Durant el 2007 es va participar al *Pink Corner* de la Fira ITB de Berlín, compartint mostrador amb l'Hotel Axel. Aquesta iniciativa va sorgir de l'organització de la IGLTA d'Alemanya, i el pavelló gai (que funcionava per segon any consecutiu) era el *Gay & Lesbian Travel Pavilion*. També es va participar al *Salon International Gay & Lesbian* de París en la seva primera edició, de l'1 al 4 de novembre.
- Inserció d'anunci i textos al Directori 2007/2008/2009 de Community Marketing.
- Mostrador, compartit amb l'Hotel Axel, al *Pink Corner* de la ITB de Berlín, 2008.
- Col·laboració a la *Guia Gayfriendly Spain 2008* de Tom Consulting Alemanya.
- *Fam trips*: s'han organitzat visites educacionals de touroperadors i agents de viatge del segment gai-lesbià amb la col·laboració de les OET de Los Angeles, Miami, Dusseldorf, París, Alemanya i Brasil (1996, 2001, 2005).
- *Fam Trip Eurogames*, organitzat per Tom Consulting/OET Munic i Turisme de Barcelona, format per deu periodistes, dos touroperadors especialitzats en turisme gai-lesbià i sis clubs esportius (10 – 13 gener 2008).

B Edició del plànol gai de la ciutat:

La difusió de l'oferta comercial adreçada a la comunitat LGTB s'ha realitzat a través de l'edició d'un plànol. En concret s'han fet les següents accions:

- Encàrrec de l'edició d'una guia turística gai de Barcelona. Primera edició 2005 (tardor) i segona edició 2006 (primavera), aquesta última de durada anual.
- Edició 2007 (juny), també de durada anual.
- Edició 2008, de durada anual (amb dues pàgines d'informació dels *Eurogames*).
- Actualment s'està treballant en l'edició 2009.

C Suport a esdeveniments que es realitzen a Barcelona

Turisme de Barcelona també ha donat suport als principals esdeveniments que s'han realitzat a la ciutat dirigits a la comunitat LGTB. Les accions més destacables són:

- Col·laboració amb material de Barcelona (guia gai + plànols de la ciutat) en el Torneig Internacional per a Gais i Lesbianes 2006 de les Panteres Grogues.
- Suport i promoció del Festival de Cinema Gai & Lèsbic de Barcelona que organitza cada any el Col·legi de Directors de Catalunya.
- Col·laboració en la promoció del festival gai *Love Ball Barcelona* (agost 2006).
- Suport i promoció dels *Eurogames Barcelona 2008*. Col·laboració amb l'organització dins del marc de la Gay Pride - Europride de Madrid 2007: *Eurogames* va *customitzar* un bus de dues plantes amb la imatge dels jocs i fotos de Barcelona per a la parade que es va celebrar durant el dia 30 de juny. També es van difondre plànols de Barcelona i guies gai.
- Col·laboració en la promoció de la segona edició a Barcelona del festival *Love Ball 2007*. Inserció del logotip de TB (com a entitat col·laboradora) tant al *flyer* promocional com al web.
- Col·laboració amb suport de material turístic de Barcelona a la IV Conferència de Gais i Lesbianes Polícies a Barcelona del 2 al 4 de juliol del 2008.
- Col·laboració amb la difusió del *Gai Circus* a Barcelona, del 25 al 27 de juliol del 2008.
- Col·laboració en els *Eurogames 2008* :
 - Estand al *village* de dia amb un informador de Turisme de Barcelona.
 - Voluntaris – informadors dels *Eurogames* durant els 15 dies previs a l'esdeveniment a l'Oficina de Turisme de la Plaça de Catalunya.
 - *Mailing* amb el programa de l'esdeveniment a les OET, CPTC i TTOO especialitzats en turisme gai.
 - Destacat de notícia a l'agenda de la pàgina web de Turisme de Barcelona.
 - Notícia al *Destination*.
 - Formació als informadors de Turisme de Barcelona sobre els *Eurogames* (es va fer a l'Hotel Axel).

D Turisme de Barcelona, membre de la International Gay and Lesbian Travel Association (IGLTA)

Turisme de Barcelona és membre de la International Gay and Lesbian Travel Association (IGLTA) des del 2001. Al setembre del 2004, la IGLTA va celebrar una de les seves dues tro-

bades anuals a Barcelona, amb la col·laboració de Turisme de Barcelona. Hi va haver una participació d'uns 75 membres.

E Formació dels informadors de turisme

Turisme de Barcelona va signar un acord amb la Coordinadora Gai – Lesbiana el 2004 per a les tasques d'assessorament i formació d'informadors turístics.

El 2005 es va fer una segona sessió de formació a 80 informadors de Turisme de Barcelona sobre el segment gai-lesbià.

E Altres

L'organització del *Pink Corner* al Saló Internacional de Turisme de Catalunya s'organitza actualment des de Drets Civils, si bé Turisme de Barcelona hi ha tingut un estand en les dues edicions en què s'ha realitzat (2008 i 2009).

Síntesi

Des de l'Any 2000 Barcelona, ha promogut de forma activa l'atracció de turisme gai-lesbià a la ciutat, i des del 2004 ha formalitzat aquesta aposta amb la incorporació de Turisme de Barcelona a la ILGTA.

També s'ha donat suport als actes més rellevants que s'han realitzat a la ciutat adreçats a aquest sector, s'ha fet formació al personal que informa des dels espais de Turisme de Barcelona i s'ha editat en diverses ocasions un plànol amb la localització de l'oferta existent a la ciutat adreçada a aquests col·lectius.

Ocupació

**Referents: Direcció de Serveis de Coordinació i Programes Estratègics → Barcelona Activa
Barcelona Activa**

Dins del marc de treball de Barcelona Activa s'entén com un element clau la generació d'oportunitats en el món laboral, especialment per a les persones amb dificultats, tot lluitant contra la discriminació. Aquest és l'element de fons comú a tots els programes.

Es tenen identificats determinats sectors específics, com pot ser el de la dona, els joves o majors de 45 anys, però no hi ha una identificació explícita del col·lectiu LGTB, i per tant no hi ha accions ni protocols a mida per motiu d'orientació sexual.

Respecte a la participació de dones transsexuals a l'oferta formativa adreçada específicament a dones, segons les normes actuals (condicionades per les ajudes que es reben a nivell supramunicipal per a la realització de cursos), no es preveu la participació d'aquelles persones que no hagin realitzat la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones, tot i que es podria incloure si se'n rep alguna petició.

En la resta de cursos que ofereix Barcelona Activa hi ha hagut la participació de forma puntual de persones transsexuals, a les quals se'ls ha donat un acompanyament personalitzat per a la promoció de la seva inserció laboral, igual que es fa amb altres col·lectius.

Síntesi:

Des de Barcelona Activa no es realitzen accions específiques destinades a treballar per la inserció laboral o el tracte igualitari de les persones LGTB de forma explícita.

/ Gerència de recursos humans i organització

Funció Pública

Referent: Direcció de Serveis de Gestió i Relacions Laborals

A Acord de condicions de treball comuns del personal funcionari i laboral de l'Ajuntament de Barcelona per al període 2008-2011

A continuació es transcriu la referència explícita a orientació sexual identificada en l'acord:

Article 15 Permisos i llicències

15.1. Criteris generals

Es concediran permisos retribuïts i no recuperables per les causes que consten en aquest article degudament justificades.

Els permisos no impliquen en cap cas pèrdua de les retribucions fixes i periòdiques.

El fet causant ha d'estar inclòs en el període del permís, tret dels permisos on consti un termini de gaudiment específic.

Als efectes de permisos, incloent-hi el permís per matrimoni, la referència al cònjuge es fa extensiva a tots els supòsits de parelles de fet, amb independència de la seva orientació sexual, sempre que l'acte causant de la convivència s'acrediti mitjançant document oficial. Així mateix seran també d'aplicació aquells permisos relacionats amb els fills/es no comuns de noves parelles.

Igualment es considera situació protegida el naixement de fill, l'adopció i l'acolliment, tant preadoptiu com permanent o simple, de conformitat amb el Codi Civil o les lleis civils de les Comunitats Autònomes que el regulin, sempre que en aquest últim cas, la seva durada no sigui inferior a un any.

...//...

Aquest acord també preveu la creació d'un programa d'igualtat de gènere, tal com es detalla en l'article 41:

Article 41

Comissions de polítiques socials

Es constituirà en el termini de tres mesos des de la signatura del pacte una comissió paritària composta pels representants de l'Ajuntament i les organitzacions sindicals, amb l'objectiu d'impulsar el Programa d'Igualtat de Gènere, adreçat al desenvolupament i aplicació dels programes d'equitat d'oportunitats de l'Ajuntament de Barcelona.

B Protocol per a la dignitat i la no discriminació en el treball

Es transcriu literalment l'acord, que diu:

L'any 2006 es va constituir la Comissió paritària per a la dignitat i la no discriminació en el treball. Aquesta comissió, formada per membres del Servei de Prevenció de Riscos Laborals i per representants de l'Ajuntament i delegats de Prevenció, depèn del Comitè de Seguretat i Salut de l'Ajuntament de Barcelona, i va elaborar i aprovar el PROTOCOL PER A LA DIGNITAT I LA NO DISCRIMINACIÓ EN EL TREBALL.

OBJECTIU

L'objectiu d'aquest protocol és establir la prevenció, detecció, anàlisi i proposta de mesures preventives en relació als casos d'assetjament de caire moral, sexual i d'altres situacions de discriminació soferts per treballadors de l'Ajuntament de Barcelona.

ÀMBIT D'APLICACIÓ

Aquest protocol és d'aplicació al personal funcionari i laboral de l'administració de l'Ajuntament de Barcelona, adscrit a l'organització executiva i als organismes autònoms municipals mancomunats al Servei de Prevenció de Riscos Laborals.

CONDUCTES NO TOLERADES

Definició d'assetjament

- Qualsevol situació en què es produeixi un comportament de forma sistemàtica i perllongada en el temps, amb la intenció d'atemptar contra la dignitat de la persona i que crea un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant i ofensiu.*

Tipus d'assetjament

- Assetjament psicològic laboral o 'mobbing'.*
- Assetjament sexual.*
- Assetjament per conducta discriminatòria: l'assetjament discriminatori es defineix com tota conducta no desitjada relacionada amb l'origen racial o ètnic, la religió o conviccions, la discapacitat, l'edat o l'orientació sexual d'una persona, que tingui com a objectiu o conseqüència atemptar contra la seva dignitat i crear un entorn intimidatori, humiliant o ofensiu.*

PROCEDIMENT D'ACTUACIÓ

Qualsevol treballador/a pot dirigir-se al Servei de Prevenció de Riscos Laborals, que realitzarà una avaluació del cas segons el procediment establert, garantint en tot moment el dret a la privacitat i a la confidencialitat.

Síntesi:

Des de l'Ajuntament s'ha procedit a equiparar a les parelles de fet, amb independència de la seva orientació sexual, al matrimoni, pel que fa a l'accés al permís de "matrimoni". També ha articularat mesures per promoure la no discriminació en el lloc de treball.

/ Gerència de serveis generals i coordinació territorial

Presidència i relacions institucionals

Referents: → **Cap del Gabinet d'Alcaldia à Gabinet d'Alcaldia**

A Actes de celebració del 28 de Juny

Amb motiu del 28 de Juny, cada any l'Ajuntament participa en la seva celebració amb la hispada del penó de l'arc de Sant Martí al balcó de l'Ajuntament i amb la realització d'un acte institucional amb la participació de l'alcalde, regidors i responsables municipals, així com dels representants de les principals organitzacions del sector. Mitjançant aquests actes, es dona reconeixement al col·lectiu i visibilitat a la celebració d'aquesta jornada, i es manté un espai de relació institucional que permet fer un seguiment periòdic a nivell polític de l'evolució de la situació del col·lectiu.

L'acte institucional va consistir l'any 2006 en un dinar a l'Ajuntament, i l'any 2007 en una trobada informal per la tarda, també a l'Ajuntament. L'any 2008 es va concretar en un acte institucional al Museu Picasso.

B Lliurament de Medalles d'Honor de la Ciutat

L'any 2002 es va lliurar la Medalla d'Honor de la Ciutat a Jordi Lozano González (més conegut com a Jordi Petit), per la seva aportació a la defensa dels drets del col·lectiu gai-lesbià.

L'any 2008 es va lliurar la Medalla d'Honor de la Ciutat a Armand de Fluvià, també per la seva aportació a la defensa dels drets del col·lectiu gai-lesbià.

C Invitació de representants de les associacions de gais, lesbianes i transsexuals a la Recepció de la Mercè

Anualment, i amb motiu de la Festa Major, l'Ajuntament celebra una recepció oficial, on s'hi inviten les persones i organitzacions que al llarg de l'any han col·laborat activament a la ciutat.

En reconeixement a la tasca i aportacions que fa el teixit associatiu en general, són convidades les associacions i organitzacions més representatives i destacades de cada sector i territori.

Totes les associacions que formen part del Consell Municipal de Gais, Lesbianes, Homes i Dones Transsexuals són convidades a aquesta recepció.

Síntesi:

Els màxims representants de l'Ajuntament es troben anualment amb les associacions del col·lectiu, amb motiu de la celebració del 28 de Juny, i es visualitza el suport públic de l'Ajuntament a la celebració d'aquest dia amb la hissada del penó de l'arc de Sant Martí al balcó de l'Ajuntament.

Amb el lliurament de les Medalles d'Honor a dos representants del col·lectiu, l'Ajuntament també ha reconegut l'aportació d'aquestes persones a la ciutat.

Relacions internacionals

Referent: Direcció de Relacions Internacionals

Participació de la ciutat a nivell internacional

A La participació de la ciutat de Barcelona en xarxes i espais a nivell internacional es coordina des de la Direcció de Relacions Internacionals.

L'única referència explícita d'incorporació de la ciutat de Barcelona a xarxes internacionals a nivell oficial relacionades amb el col·lectiu LGTB s'articula a través de la signatura de la *Carta Europea per a la Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat* i la participació en els espais de coordinació entre les ciutats signatàries. La participació en aquests espais a nivell institucional es porta a terme des de la Direcció de Serveis de Drets Civils.

La ciutat de Barcelona no ha promogut ni participat en posicionaments o propostes relacionades amb el col·lectiu de persones homosexuals o transsexuals en les més de 30 xarxes de ciutats de les que en forma part.

Comunicació municipal

Referent: Direcció de Serveis de Comunicació Corporativa i Qualitat

A Atenció al ciutadà

L'Ajuntament ofereix informació general sobre la seva actuació i sobre la ciutat principalment a través de les Oficines d'Atenció al Ciutadà, el 010 i la pàgina web. Els continguts del web municipal constitueixen la principal base d'informació de les OAC i el 010.

Actualment, el sistema de recollida d'informació d'aquests serveis no inclou cap referència a sol·licituds d'informació relacionades amb el col·lectiu LGTB, ja que el nombre de demandes que es reben relacionades amb aquest col·lectiu són molt reduïdes.

En termes generals, les demandes concretes d'informació es deriven als serveis d'informació i assessorament que actualment realitzen les associacions de la ciutat.

B Web municipal

El web de l'Ajuntament inclou informació relacionada amb el col·lectiu LGTB en funció dels programes i serveis que ofereix l'Ajuntament.

Es pot trobar una relació d'entitats consultant el fitxer d'associacions de Barcelona, com també la informació relacionada amb el Programa LGTB dins l'apartat de la pàgina web de Drets Civils, informació sobre el CMLGTB a l'apartat de Participació, etc.

La informació del web sobre les associacions LGTB de la ciutat no recull de forma adequada la realitat associativa de la ciutat en aquest sector. En conseqüència, és molt possible que la informació que s'ofereix des dels serveis d'informació municipal no s'ajusti a la realitat.

B Màrqueting i publicitat

L'Ajuntament ha inclòs de forma més o menys contínua insercions publicitàries de caràcter general en publicacions adreçades principalment a la comunitat LGTB. El següent quadre inclou les referències que en el moment de fer aquest treball es tenien inventariades des de l'Àrea de Màrqueting i Publicitat:

revista	data	creativitat
Lambda	01/03/2005	civisme neteja 2005
Lambda	01/12/2005	noves oportunitats
Zero	01/12/2003	comerç: la millor botiga del món
Zero	01/05/2004	civisme neteja 2004
Zero	01/12/2004	civisme mobilitat
Zero	01/05/2005	any del llibre
Zero	01/07/2006	campanya estiu
Zero	01/11/2006	barcelona, ciutat de treball
Zero	01/12/2007	nadal
Zero	01/07/2008	visc_a barcelona

A aquestes campanyes cal sumar-hi les insercions publicitàries en mitjans de comunicació adreçats a la comunitat LGTB que hagin pogut fer els diferents serveis municipals. A nivell d'exemple, per a la realització de la diagnosi de la que forma part aquest inventari, s'han fet les següents insercions publicitàries per promoure la participació del col·lectiu en els següents mitjans:

- Anunci imprès a les revistes: *Infogai, Nois, Gay Barcelona, Zero, Shangay Express i Shanguide.*
- Inserció de bàners als següents portals: *Shangay + Vanity gay, Bakala, Mensual + Zenkiu i Gaybarcelona.net.*

D Publicacions i imatge

- Publicacions periòdiques

L'Ajuntament de Barcelona disposa de diverses publicacions de caràcter periòdic (Barcelona Informació, La Municipal, etc.), on s'han anat incloent les notícies d'aquelles accions que l'Ajuntament ha anat realitzant en relació amb el col·lectiu (creació del CMLGTB, celebració dels Eurogames, etc.).

D'altra banda, el número 15 de la revista *Barcelona Societat*, editat al desembre del 2008, ha estat dedicat a les polítiques adreçades a la família, amb un important nombre de referències a les famílies homosexuals.

- Publicacions puntuals

L'Ajuntament també promou l'edició de llibres a través dels quals es dona a conèixer algun aspecte relacionat amb la ciutat. En aquest apartat trobem dues publicacions en què es fa referència al col·lectiu LGTB:

- *Barcelona, 30 anys de vida ciutadana* (2008): analitza la transformació que ha viscut la ciutat durant els darrers 30 anys, a partir de les aportacions fetes pel conjunt de la ciutadania. S'hi inclouen tres apartats relacionats directament amb el col·lectiu: "Els ciutadans perillosos" i "De la salut al matrimoni", dins del capítol de moviments socials, i "De la clandestinitat al Gaixample" dins del capítol "De la ciutat uniforme a les ciutats barreja".
- *Cops de gent, Barcelona 1890-2003*: es tracta d'una crònica gràfica de les principals mobilitzacions ciutadanes a Barcelona des de finals del segle XIX fins a avui, en la que s'hi inclou un capítol sobre la manifestació gai de 1977.

Síntesi:

Els serveis municipals disposen de la informació bàsica sobre el col·lectiu LGTB i es deriven les demandes específiques d'informació i assessorament als serveis municipals especialitzats o a les organitzacions de la ciutat.

A nivell de comunicació, l'Ajuntament ha inclòs com a sector destinatari de la seva comunicació a la comunitat LGTB, inserint informació general en els mitjans de comunicació adreçats a aquest col·lectiu, on també es difonen campanyes específiques promogudes per diversos serveis municipals.

Respecte a les publicacions, la inclusió de referències sobre el col·lectiu en les publicacions municipals contribueix a visualitzar l'aportació que aquest moviment ha fet a la ciutat durant els darrers 30 anys.

Direcció de serveis de relacions ciutadanes i institucionals

Referent: Direcció de serveis de relacions ciutadanes i institucionals

- A** Acte del Dia Internacional en memòria de les víctimes de l'Holocaust (27 de gener del 2009)

El dia 29 de gener del 2009, l'Ajuntament va organitzar un acte per recordar les víctimes dels genocidis de poblacions i exterminis de grups, entre ells el del col·lectiu LGTB per part dels nazis, amb l'objectiu de donar a conèixer les circumstàncies d'aquests genocidis i evitar que torni a passar.

L'acte principal dut a terme a la Plaça de Sant Jaume va consistir en la lectura de la resolució de l'ONU per designar el 27 de gener com a Dia Internacional en memòria de les víctimes de l'Holocaust i contra els crims contra la Humanitat, la interpretació de diverses peces musicals i l'encesa de deu espelmes, una de les quals en memòria del col·lectiu LGTB.

Per a la realització d'aquests actes, es van dur a terme diverses reunions on van estar presents diverses associacions LGTB, com el CGL i la FAGL.

Llicències i Inspecció

Referent: Direcció de Serveis de Llicències i Inspecció

A Encaix de l'activitat de determinada tipologia d'establiments en regulació d'establiments comercials

L'oferta comercial adreçada a la comunitat LGTB a la ciutat de Barcelona és amplia i diversa, si bé només els espais en els que s'hi preveu algun tipus de relació sexual entre les persones que hi accedeixen genera una situació singular i específica, de manera que en la realització d'aquest inventari s'ha centrat l'atenció en la situació de la normativa relacionada amb aquests establiments. De l'anàlisi de les normes municipals en aquest camp, se'n desprèn el següent:

La regulació vigent de les condicions que ha de mantenir un local de pública concurrència a la ciutat de Barcelona ve marcada, entre d'altres, per l'Ordenança Municipal de les activitats i establiments de concurrència pública, aprovada per acord del Consell Plenari Municipal d'11 d'abril del 2003.

L'esmentada ordenança no regula en cap dels supòsits de locals de pública concurrència a Barcelona l'existència de locals on els seus clients, persones majors d'edat, puguin mantenir entre ells i amb llibertat pràctiques sexuals.

Això fa que, erròniament, moltes vegades s'insisteixi que aquest tipus de locals han d'obtenir una llicència emparada pels articles 35 ó 36 de l'ordenança: és a dir, se'ls considera com sales d'exhibició sexual o bé locals on es pugui exercir la prostitució, si bé la realitat dels locals que s'ha indicat no obeeix ni a una ni a altra possibilitat o supòsit normatiu. Els clients no pretenen la seva exhibició ni tampoc tenen un afany lucratiu en la seva intenció de mantenir relacions sexuals als locals.

D'altra banda, tampoc ens trobem davant de la possibilitat que l'activitat sexual lliure i no lucrativa entre majors d'edat quedi emparada per una llicència de bar o de restaurant, indicada pels articles 37 a 40 de l'ordenança, ja que si bé pot existir algun tipus de consumició per part de l'usuari del local, la finalitat última no és la de prendre begudes o menjars, sinó la de practicar sexe amb altres persones.

I, d'igual manera, si atenem a la classificació d'establiments i activitats que fa l'annex I de l'ordenança, els locals en què actualment és permesa la pràctica sexual lliure entre els seus clients acaba rebent una llicència que, en puritat, no s'acompleix exactament pels seus titulars, ja que l'activitat sexual dels clients, en el marc de cadascun dels tipus de llicència, no encaixa totalment dins de l'activitat que resta coberta per la llicència.

Aquests establiments tenen en general, com ja s'ha dit, les llicències acotades per la classificació següent:

2.2.1: Bar musical.

2.2.2: Discoteca.

2.1.2.4: Gimnàs.

2.3.1.: Bar.

Síntesi:

La normativa vigent, tot i tenir una clara vocació de permetre a l'usuari la seva llibertat d'actuació, impedeix després l'exercici de l'activitat, si aquesta va vinculada a la llibertat sexual del client. Per tant, acabem en un carreró sense sortida, ja que si bé la pràctica sexual lliure i sense ànim de lucre no es troba prohibida directament dins d'un local de pública concurrència, la realitat ens col·loca davant d'una prohibició indirecta, atès que les llicències que habitualment emparen l'activitat lliure del client poden ser enteses com incompatibles amb la mateixa, per part dels serveis tècnics municipals.

Districtes

Per motius de volum, la recerca a nivell de districtes s'ha fet en termes generals a partir de la informació que els serveis municipals de les diferents gerències han anat identificant en cada cas.

Una recerca detallada a cada districte hauria fet necessari tornar a identificar cadascun dels aspectes ja descrits en els serveis municipals d'àmbit general, amb la consegüent duplicació de les vies d'entrada d'informació i la complexitat per ordenar-la.

En aquest sentit, indicar que gran part de les mesures identificades a nivell de ciutat tenen la seva traslació i incidència pràctica en el conjunt dels territoris de la ciutat, si bé en cadascun d'ells pot haver-hi diferències de detall respecte a les formes o vies d'aplicació pràctica. En tot cas, aquestes diferències no fan modificar de forma significativa la visió que aquest inventari ofereix dels serveis municipals adreçats al col·lectiu LGTB:

No obstant, volem identificar de forma explícita el suport que des del districte de Sant Andreu es dona a les activitats i serveis que l'Associació Grup d'Amics Gais ofereix en aquest territori, i la relació continuada del districte de l'Eixample amb el col·lectiu LGTB, en tant que gran part de les activitats i serveis que es donen a la ciutat adreçats a aquest col·lectiu es realitzen en aquest districte. Dir a més que des de l'Eixample es dona també suport a un programa de reciclatge que realitza el Col·lectiu Gai de Barcelona.